

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Krizová připravenost obyvatelstva České republiky

Eva Kučerová

**Bakalářská práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva Kučerová**
Osobní číslo: **E100352**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Krizová připravenost obyvatelstva České republiky**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Obsahem práce je popis současného stavu a vnímání pojmu odolnost regionu resp. odolné komunity. Součástí je analýza vybraného území z hlediska možných hrozeb a zjištění nedostatků v oblasti krizové připravenosti obyvatel.

Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
Stanovení cílů bakalářské práce a volba metod.
Základní pojmy krizového řízení.
Krizové situace.
Analýza připravenosti obyvatel na vybraném území.
Formulace závěrů, návrhy a doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ANTUŠÁK, E. Krizový management : hrozby - krize - příležitosti. Vyd. 1.

Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-488-8.

FARAZMAND, A. Handbook of crisis and emergency management. New York:

Marcel Dekker, 2001. ISBN 0-8247-0422-3.

KASTOVÁ, V. Krize a tvořivý přístup k ní : typy životních krizí, jejich dynamika a možnosti krizové intervence. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-800-5.

PECHAR, J. Pojem krize v dnešním myšlení. Praha: Akademie věd České republiky, Filozofický ústav, 1992. ISBN 80-7007-034-X.

PROCHÁZKOVÁ, D. Základní legislativa. Bezpečnost a krizové řízení. Praha : Police History, 2006, pp. 166-167. 255 s. ISBN 80-86477-35-5.

SILHÁNEK, B., DVOŘÁK, J. Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003, 176 s. ISBN 80-866-4012-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ondřej Svoboda

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: 30. září 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezentováním a postupným svěřením své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Eva Kučerová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Ondřeji Svobodovi za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat mé rodině a přátelům za podporu během studia a v neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

ANOTACE

Tato práce je zaměřena na krizovou připravenost obyvatelstva především na mimořádné události a krizové situace. Dále je uveden popis pojmu resilientní resp. odolnost komunity. Obsahem této práce je také popis krizových stavů, mimořádných událostí a varovných signálů. Součástí této práce je analýza vybraného území pomocí dotazníkového šetření z hlediska možných hrozeb a zjištění nedostatků v oblasti krizové připravenosti obyvatel na mimořádné události. V závěru práce jsou uvedeny výsledky dotazníkového šetření, návrhy a doporučení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Připravenost, mimořádná událost, krize, krizová situace, krizový stav, evakuace.

TITLE

Crisis preparedness of the population of the Czech Republic

ANNOTATION

This work is focused on the population crisis preparedness mainly on emergency and crisis situations. Further is presented description of resilient concept or more precisely community resilience. The content of this paper is a description of the crisis states, emergency incidents and warning signals. Content of this work is to analyse the selected region using the questionnaire for potential threats and identify weaknesses in the disaster preparedness of citizens to emergencies. In conclusion of the work are the results of questionnaire investigation, suggestions and recommendation.

KEYWORDS

Preparedness, emergency, crisis, crisis situation, crisis situation, evacuation.

Obsah

Úvod.....	11
1 Základní pojmy	13
2 Historie ochrany obyvatelstva.....	23
2.1 Civilní protiletectká ochrana v období 1935-1938	23
2.1.1 Organizace civilní protiletectké obrany	24
2.1.2 Výkonné sloflky civilní protiletectké ochrany	24
2.1.3 Výcvik a p íprava k ochran	26
2.1.4 Ochrana obyvatelstva p ed vzdu-ným napadením v letech 1945 ó 1951	27
2.2 Civilní obrana v období 1951 ó 1957	28
2.2.1 Vznik civilní obrany.....	29
2.2.2 P íprava personálu	29
2.2.3 Koncepce civilní obrany v první polovin padesátých let.....	30
2.2.4 Sluflby civilní obrany m st.....	30
2.3 Civilní obrana v období 1958 ó 1975	31
2.3.1 Individuální protichemická ochrana.....	31
3 Krize, krizové situace, krizové stavy, mimo ádné události	33
3.1 Krize	33
3.2 Krizové situace	34
3.3 Krizové stavy	34
3.3.1 Stav nebezpe í.....	35
3.3.2 Nouzový stav	35
3.3.3 Stav ohrofení státu.....	35
3.3.4 Válé ný stav	36
3.4 Mimo ádná událost.....	36
3.4.1 Povodn	37
3.4.2 Pofláry.....	37
4 Krizové ízení a jeho orgány.....	39
4.1 Orgány krizového ízení	39
4.1.1 Vlída R.....	39
4.1.2 Bezpe nostní rada státu (BRS)	41
4.1.3 Ministerstva a jiné správní ú ady	42
4.1.4 Ministerstvo vnitra.....	42
4.1.5 Ministerstvo zdravotnictví.....	43
4.1.6 Ministerstvo dopravy a spoj	43
4.1.7 eská národní banka	43

4.1.8	Orgány kraje a ostatní orgány s územní působností.....	44
5	Varování, vyrozumění a varovné signály	46
5.1	Varování.....	46
5.2	Vyrozumění.....	46
5.3	Varovné signály.....	47
5.3.1	Všeobecná výstraha	47
5.3.2	Zkouška sirén.....	47
5.3.3	Požární poplach	48
6	Průzkum připravenosti obyvatelstva	49
7	Návrhy na zlepšení současného stavu	72
	Závěr	74
	Použitá literatura.....	76
	Seznam příloh.....	79

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pohled krizových stav	36
Tabulka 2: Tabulka uvádí počet nejast-jích odpovdí	63
Tabulka 3: Tabulka uvádí počet nejast-jích odpovdí u této otázky	65

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Pohled výkonných slovek Civilní protiletecké obrany	26
Obrázek 2: Definice krizí podle typu	33
Obrázek 3: Všeobecná výstraha	47
Obrázek 4: Zkouška sirén	48
Obrázek 5: Požární poplach	48
Obrázek 6: Graf zobrazující procentní podíl členů a mufl	49
Obrázek 7: Graf znázorňující procentní podíl v různých kategoriích respondentů	50
Obrázek 8: Graf zobrazující ukončené vzdělání respondentů	51
Obrázek 9: Graf zobrazující podíl respondentů podle počtu obyvatel v místě jejich bydliště	52
Obrázek 10: Graf popisující, jestli byli respondenti někdy seznámeni s MIMO a jak se chovají při MU	53
Obrázek 11: Grafy znázorňující vliv v různých kategoriích na odpovědi	54
Obrázek 12: Graf popisující, co si lidé představují pod MU	55
Obrázek 13: Graf znázorňující osobní setkání respondentů s MIMO a událostí	56
Obrázek 14: Graf popisující, odkud se respondenti dozvídají o MU	57
Obrázek 15: Graf znázorňující, jak respondenti odpovídali na danou otázku	58
Obrázek 16: Graf zobrazující odpovědi dotazovaných na otázku, jak dlouho se vyhledávají stavy nouze	59
Obrázek 17: Graf znázorňující, jaké druhy varovných signálů respondenti znají	60
Obrázek 18: Graf zobrazující, kolik respondentů zná i nezná signál všeobecnou výstrahu	61
Obrázek 19: Graf popisující, správné i nesprávné odpovědi respondentů	62
Obrázek 20: Graf určující, kolik dotazovaných ví, kde v místě bydliště mají místo ke shromáždění v případě evakuace	66
Obrázek 21: Graf zobrazující, které dokumenty by lidé měli nosit denně u sebe	67
Obrázek 22: Graf popisující, k čemu slouží podle respondentů ochranný systém Pražského metra	68
Obrázek 23: Graf zobrazující, jak jsou respondenti informováni o Mimořádných událostech	69
Obrázek 24: Graf zobrazující, jak jsou respondenti informováni o MU ve městech s počtem obyvatel od 50 do 2 000 obyvatel	69
Obrázek 25: Graf zobrazující, informovanost ve městech s počtem obyvatel od 2 000 do 5 000	70
Obrázek 26: Graf znázorňující, informovanost o MU ve městech od 5 000 do 10 000 obyvatel	70
Obrázek 27: Graf znázorňující, informovanost o MU ve městech nad 10 000 obyvatel	71

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

BRS	Bezpečnostní rada státu
CO	Civilní obrana
CPO	Civilní protiletecká ochrana
l.	lánek
NB	česká národní banka
R	česká republika
SR	československá republika
SSR	československá socialistická republika
Hl. m.	Hlavní město
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KS	Krizová situace
MHD	Městská hromadná doprava
MU	Mimořádná událost
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
PP	Požární poplach
Sb.	Sbírka zákonů
SO TM	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SSSR	Sovětský svaz socialistický republik (Sovětský svaz)
V TM	Vysoká škola
VV	Všeobecná výstraha
ZS	Zkouška sirén
Z TM	Základní škola

Úvod

Stále se zvyšuje nebezpečí jak přírodních pohrom, tak technických havárií. V České republice se nejvíce z přírodních pohrom jedná o povodně a požáry. Zápory se v posledních letech v České republice stále opakují. Největší povodně zasáhly Českou republiku v roce 1997, kdy bylo povodně postiženo 536 obcí, obec Troubky byla málem srovnána se zemí. Tato povodeň si vyžádala i několik životů. Další rozsáhlé povodně byly v roce 2002 a 2009. Mezi největšími požáry lze zařadit požár v Národním parku České Třešňovsko v roce 2006 a požár na Jižní Moravě v roce 2012.

Lze se domnívat, že informovanost a připravenost na mimořádné události a krizové situace je v dnešní době značně nevyrazná a neuspokojivá. Společnost si však svojí nepřipraveností a neinformovaností přiznává, což je názorně vidět v Konceptu ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Kde je v zásadě uvedeno, že budou instalovány elektronické sirény a místní informační systémy s vlastnostmi elektronických sirén.

V úvodu práce jsou vymezeny základní pojmy, týkající se připravenosti obyvatelstva na mimořádné události a ochrany obyvatelstva, které jsou dále v práci užití. Jsou zde uvedeny zásady evakuace obyvatelstva jako například co by lidé měli dělat při evakuaci, co je to evakuační zavazadlo a jaké věci patří do evakuačního zavazadla. Dále jsou uvedeny dokumenty, které by měli nosit denně u sebe nebo mít uschované doma na jednom místě v případě okamžité evakuace. Ukrytí osob při mimořádné události v různých úkrytech. A v poslední části je zmíněn ochranný systém Pražského metra. Krizová připravenost obyvatelstva je klíčovou podmínkou k dosažení odolnosti regionu resp. odolnosti komunity na určitém území. V této kapitole je vysvětlen pojem resilience. Pro pochopení definice resilientní komunita je zdůvodněn také pojem resilientní jedinec. Dále je zde věnována pozornost připravenosti komunity.

V následující kapitole je shrnuta historie ochrany obyvatelstva v Československu, zejména vznik civilní protiletectvé ochrany, vznik orgánu CPO a výkonných složek. Vznik ochrany obyvatelstva, příprava personálu a individuální protichemická ochrana. Důležitou částí je tato kapitola, která se zabývá konkrétními tématy, jako jsou krize, krizové situace, mimořádné události a krizové stavy jako stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Přehledně vyhledávané krizové stavy, jejich doba trvání a územní působnost. V další kapitole je popsán krizový řízení a jeho cíle v různých orgánech, které se zabývají krizovým řízením. Mezi nejdůležitější orgány patří vláda ČR, Bezpečnostní rada státu, Ministerstva, orgány kraje.

V předposlední kapitole jsou uvedeny a popsány varovné signály. Jedná se o signály „všeobecná výstraha, požární poplach a zkouška sirén.“ Dále je uveden pojem vyrozumění a varování.

V poslední kapitole je posouzena informovanost a připravenost obyvatel Pardubického kraje na mimořádné události a krizové situace. Jsou zde zaznamenány poznatky z průzkumu formou dotazníků mezi obyvateli Pardubického kraje. Na základě těchto poznatků byl sestaven návrh a doporučení.

Cílem této práce bude vymezit základní pojmy týkající se ochrany obyvatelstva. Dále je cílem seznámit čtenáře se skutečnostmi týkajícími se krizí, krizových situací a mimořádných událostí. Především jejich připravenost a informovanost. Pozornost je zaměřena na průzkum informovanosti a připravenosti obyvatel na krizové stavy Pardubického kraje. Posledním cílem této práce je zjištění informovanosti respondentů ohledně varovných signálů.

1 Základní pojmy

Cílem první kapitoly bude popis základních pojmů, týkajících se krize a jejími druhy. Dále se bude kapitola v novat opatření, připraveností a evakuací. Z evakuace je zde uvedeno její dělení, evakuační zavazadlo a jeho obsah, zásady pro opuštění bytu při evakuaci, důležité dokumenty. Dále ukrytí obyvatelstva a ochranný systém Pražského metra.

Krize

Před vymezením pojmu krize bude uvedeno vysvětlení pojmu fáze vývoje krize. Emil Antuňák popisuje fáze vývoje krize takto:

Vyjadřují posloupnost narušení rovnováhy systému a představují ty i vývojová stadia krize: stádium symptomů, akutní stádium, chronické stádium a stádium vyřešení krize. Délka jednotlivých fází je velmi různá a je zcela závislá na konkrétním obsahu krize. Zlomovými body jsou přijatelná úroveň rizika nebo mez stability, za níž je disharmonie systému únosná pouze pro omezené časové období, nikoli trvale, a práh katastrofy nebo mez únosnosti, na níž je disharmonie vyostřena do polohy konfrontace, boje.

Krize je složitá, kombinovaná krizová situace. Je to souhrnný pojem více krizových situací po vyhlášení krizového stavu. Krizi definuje jako „bod obratu k lepšímu nebo horšímu“, jako „rozhodující moment“ nebo „kritickou dobu“, ale také jako „situaci, která dosáhla kritickou fází“ [1].

Krizové řízení

Krizové řízení je nedílnou součástí řízení státu, organizace i jiné instituce, které mají zájem na svém rozvoji. Jeho cílem je předcházet vzniku možných mimořádných událostí a krizových situací, zajistit všeobecnou přípravu na zvládnutí potenciálně možných krizových situací [1].

Krizová situace

Krizová situace nebo také krizový stav je mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jedná se o situaci ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek [1].

Krizová opatření

Krizová opatření jsou opatření prováděná za účelem přípravy na krizové situace a při řešení krizových situací, ke zmírnění nebo odstranění následků [8].

Krizová připravenost

Krizová připravenost je připravenost organizace k řešení vlastních krizových situací a k podílu na řešení krizových situací ve svém okolí [8].

Souhrn činností vedoucích k zajištění akceschopnosti a bezpečnosti systému při poskytování záchranných a likvidačních prací a opatření k řešení krizových situací [1].

Výkonná složka

Výkonná složka je zvláštní vytvořená, speciálně vzdělaná, vyškolená a vybavená složka určená k provádění zásahu při nouzových a kritických situacích [17].

Mimořádná událost

Mimořádná událost je nečekané působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [17].

Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Koordinací se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací [29].

Civilní obrana

Civilní obrana je součástí obrany Československé socialistické republiky, zahrnující opatření k zabezpečení ochrany a obrany obyvatelstva před následky nepřátelského napadení, k vytvoření podmínek pro plynulý chod hospodářského života při nepřátelském napadení a k odstranění následků tohoto napadení [25].

Připravenost

Připravenost je především zmiňována ve spojení s krizovým a nouzovým řízením. Znamená zvládnutí relevantních pohrom v území, objektu apod., tj. shromáždění poznatků o pohromách, vyhodnocení poznatků, zpracování scénářů a výcvik složek pro provádění odezvy a vzdělávání populace v příslušné oblasti [17].

Jde především o zpracování scénářů specifických pohrom a scénářů odezvy, aplikaci obecných a dalších opatření zmírňujících dopady pohrom v . výcviku obyvatel . Dále výcvik

výkonných složek na provedení odezvy, zpracování scénáře řízení a nakonec zajištění specifických výkonných složek, prostředků, pomůcek, které budou nebo mohou být potřebné ke zvládnutí dané pohromy [17].

Pro posuzování připravenosti obyvatelstva na krizové situace a mimořádné události je důležité vycházet z činností, které se spojují s pojmem ochrana obyvatelstva. Sem patří především varování, vyzkoušení a evakuace obyvatelstva.

Evakuace

Podle koncepce ochrany obyvatelstva a národního hospodářství, přijaté v roce 1962, byla evakuace obyvatelstva považována za hlavní způsob ochrany obyvatelstva před napadením. Pro vlastní provedení evakuace byly stanoveny zásady, podle nichž bylo třeba postupovat při pozdějším zpracování plánů evakuace [25]:

- Evakuaci provést ve dvou etapách; při vyhlášení prvního stupně pohotovosti civilní obrany by se měli evakuovat děti a nemocní z prostoru 1. a 2. Kategorie; ostatní obyvatelstvo evakuovat z těchto prostor ve druhém etapě při vyhlášení signálu „Situace ohrožení“.
- Přípravy evakuace zpracovat tak, aby mohla být provedena v co nejkratší době po jejím vyhlášení; důraz byl kladen na to, aby byl co nejrychleji opuštěn ohrožený prostor; obyvatelstvo bylo evakuováno pomocí a dopravní prostředky byly určeny nemocným, chřez neschopným lidem a dětem.

Dnes je evakuace chápána jako způsob ochrany, kterým se zabezpečuje umístění osob, zvířat, technických zařízení a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, kde je zajištěno v první etapě náhradní stravování a ubytování pro evakuované obyvatelstvo, ustájení pro zvířata a uskladnění v cí. Dále jsou zajišťována nezbytná opatření pro nouzové postupy [25].

Evakuace je jedním z nejúčinnějších, nejrozšířenějších a mnohdy jediným možným opatřením, které se používá při ochraně obyvatelstva před případnými následky mimořádných událostí [25].

Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost; přednostně se plánuje pro děti do 15 let,

pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené, doprovod osob výše uvedených [25].

O způsobu provedení evakuace se lze dovědět z vysílání českého rozhlasu, české televize nebo z místního veřejného rozhlasu. Všechno je sice závislé na konkrétní situaci, ale vždy je nutné respektovat nařízení způsob evakuace, aby nedošlo ke zbytečné panice a dopravním problémům [5].

Obdobně jsou o vyhlášené evakuaci informováni prostřednictvím siren varovným signálem *VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA* a tiskovou informací v hromadných sdělovacích prostředcích (rádio, televize, tisk), případně z mobilních rozhlasových prostředků [5].

Dleň evakuace

Evakuaci lze dlelit z několika hledisek, která jsou zde popsána [21].

Z hlediska velikosti území:

- objektová (jedna budova nebo malý počet budov)
- plošná (části v určitém územní prostor)

Na základě výběru osob, kterých se evakuace týká [21]:

- všeobecná (například při firemních pohromách a průmyslových haváriích, které podléhají všechny skupiny obyvatelstva)
- selektivní (například po dobu kontinuálního provádění nějaké činnosti, které podléhají pouze vyjmenované osoby o zaměstnanci určitých útvarů, členové, pacienti zdravotnických středisků, osoby staré a osoby tělesně postižené)

Z hlediska délky trvání [21]:

- Vyvedení je realizováno nejprve při záchranných pracích v rámci jedné části objektu, například v panelovém domě. Osoby jsou vyvedeny z místa ohrožení a po dokončení zásahu je jim umožněn návrat,
- Krátkodobá oproti této variantě se počítá s pobytem evakuovaných mimo domov do cca 24 hodin,
- Dlouhodobá odtud se předpokládá více než 24hodinový pobyt mimo domov.

Z hlediska stupně organizovanosti provádění evakuace [21]:

- Samovolnou, kdy proces evakuace není řízen, obyvatelstvo jedná dle vlastního uvážení,
- řízenou, kdy je evakuace řízená představiteli zodpovědnými za přípravu a provádění evakuace.

Evakuační zavazadlo

Evakuační zavazadlo je [4]:

- vlastně takové cestovní zavazadlo, které by mělo pokrýt vaše potřeby alespoň po dobu 3 dní pobytu mimo domov - v případě evakuace,
- mělo by být v domácnosti pohotovostně připravené neustále, alespoň byste na něj je možné ho používat i v běžném životě, občas hem rodinných výletů do přírody, apod.. Je potřeba ho obnovovat a opravovat,
- mělo by být snadno špiřitelné,
- mělo by být dostatečně lehké a označeno vaším jménem a adresou. Je lépe, když se jedná o batoh na záda, než plátěnou tašku, pro případ delší cesty pryč,
- Pokud budete opouštět obydlené místo, je potřeba, aby i auto bylo připravené (dostatek benzínu, resp. nafty, lékárnička, hasicí přístroj, nářadí a náhradní díly) a je možné v něm doplnit o větší množství zásob vody a pokrývek,
- Nezapomejte na pohodlné oblečení a obuv na cestu.

Obsah evakuačního zavazadla

Obsahem tohoto zavazadla je [4]:

- Základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu.
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor.
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti.
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi.
- Toaletní a hygienické potřeby.
- Léky, svítilnu.

- Náhradní prádlo, oděv, obuv, plátno, spací pytel nebo přikrývku.
- Kapesní peníze, zápalky, drobnosti a další drobnosti.

Zásady pro opuštění bytu při evakuaci

Tyto zásady jsou [5]:

- uhasíte otevřený oheň v topidlech, (např. v krbu, kamnech, zhasnout svíčky,...)
- vypnete elektrické spotřebiče a vytáhnete je ze zásuvky (mimo ledničky a mrazničky),
- uzavřete průvody vody a plynu,
- zavřete okna a dveře,
- ověříte, zda i sousedé v domě mají opustit byt,
- nezapomenete dle potřeb vložit do kapsy oděvu cedulku se jménem, adresou a kontaktem na Vás,
- kočky a psy si vezmete s sebou v uzavřených schránkách,
- exotická zvířata, která přežijí delší dobu, nechte doma, zásobte je před odchodem vodou a potravou, a vývěskou na dveřích upozorníte na jejich přítomnost. Zvažte možnost ponechat hospodářským zvířatům volnost odchodu pro případ zhoršení situace (zejména pokud by se blížil pořízek nebo povodeň).
- Vezmete evakuační zavazadlo, uzamknete byt, na dveře dejte oznámení, že jste byt opustili a dostavte se na určené místo.
- V souladu s konkrétními pokyny se dostavte (přesky, MHD, autem) na určené místo (shromáždit, evakuační středisko, ...)
- Rozhodnete-li se evakuovat samostatně např. autem (na chatu, chalupu, k příbuzným, apod.), oznámete toto rozhodnutí s udáním adresy předchozího pobytu a spojení, kde můžete být informováni o možnosti návratu apod.
- Dodržujte stanovené evakuační trasy.
- Vrátit se můžete pouze po povolení orgánů krizového řízení.
- Po povoleném návratu zkontrolujte stav majetku, zaregistrujte případné ztráty.

D lefité dokumenty

-denn m jte u sebe [5]:

- ob anský pr kaz a kartu poji-t nce
- má-li, tak idi ský pr kaz

-doma m jte ulofené na jednom míst [5]:

- rodné listy, oddací list, pas, pojistné smlouvy, smlouvy o stavebním a jiném spo ení, velký technický pr kaz od motorového vozidla, vkladní kníflky a cenné papíry, zdravotní doklady ó o kovací pr kaz a jiné léka ské zprávy, záv , r zné darovací a nabývací smlouvy, nájemní smlouvu, doklady o vzd lání, dal-í doklady dle va-eho umín ní.

U doklad a listin, u nichfl lze ud lat ov enou kopii, doporu ujeme vytvo it jednu náhradní sadu a uschovat ji na d v ryhodném míst (rodina, banka, atd.) [4].

Ukrytí obyvatelstva

V knize Havarijní plánování je ukrytí obyvatelstva definováno takto: „*Ukrytím obyvatelstva se rozumí neodkladné ochranné opat ení, které se podle charakteru nebezpe né látky p ipravuje jako bezprost ední reakce obyvatelstva na varování.*”

K ukrytí obyvatelstva slouflí improvizované nebo stálé úkryty. Pro improvizované úkryty jsou vyuffívány konstruk ní vlastnosti budov pro ochranu lidí p ed ú inky radia ního, tepelného a sv telného zá ení a proti tlaku ú ink zbraní hromadného ni ení. Stálé úkryty se d lí na tlakov odolné, tlakov neodolné a ochranné systémy podzemních dopravních prost edk (nap . metro, tunely) [21].

Podkladem pro zpracování plánu ukrytí obyvatelstva jsou údaje [21]:

- po tu obyvatel,
- po tu evakuovaných obyvatel,
- po tu a kapacit stálých a improvizovaných úkryt ,
- Zp soby a místa ukrytí osob v zón havarijního plánování,
- Zásady pro chování obyvatel v p ípad ukrytí,
- Grafický plán ukrytí.

Ochranný systém pražského metra

Zpracovaná studie o ochranném systému pražského metra byla pracovníky civilní obrany SSR konzultována v únoru 1969 s odborníky civilní obrany SSSR. V souladu se závěry z této konzultace rozhodla vláda ČR svým usnesením zavolat požadavky civilní obrany při výstavbě metra a uložila primátorovi Prahy vydat „Zásady o podmínkách zajištění civilní obrany pro ochranný systém metra“. Konečnou koncepci využití pražského metra pro účely civilní obrany schválila Rada obrany státu [25].

Hlavní záměrem spočívalo ve využití metra pro účely úkrytů. Bylo doporučováno, že v cílové podobě bude pražské metro zabezpečit úkrytnou ochranu až pro několik set tisíc osob, jde o úkryt zabezpečující optimální podmínky pro nepřetržitý několikadenní pobyt ukryvaných s možností jejich případného vyvedení do okrajových částí města [25].

Resilience

Pojem resilience není v češtině rozšířen, v odborné literatuře je možné se s ním setkat jen velmi zřídka. Existují však určité zahraniční zdroje, které pomohou tento pojem blíže specifikovat.

Resilience je slovo latinského původu, znamenající odolnost, a to ve smyslu stavu i kvality. Resilientní je chápán jako odolný. Kromě tohoto stavu a kvality, se často objevuje v oblasti ekologie, kdy jde o schopnost narušeného ekosystému vrátit se do původního stavu bez podstatných změn [20].

Resilience je tedy schopnost zvládnout nějaký konfliktní stav s nepříznivými okolnostmi. Je to pozitivní schopnost systému, společnosti i jedince, přizpůsobit se následkům havárie jako například výpadku proudu, požáru, výbuchu bomby, povodním, teroristickému útoku atd. Resilience je schopnost reagovat a rychle se zotavit z katastrofických událostí, ať už to jsou katastrofy přírodní, technologické, provozní, závažné dopravní nehody, rozsáhlé požáry a inverzní stavy, epidemie a epizootie, migrace i terorismus [6].

Pojem resilience jedince je možné částečně nahradit pojmem psychická odolnost. Odolnost lidské psychiky je velmi důležitá pro zvládnání mimořádných událostí, ale je velmi těžké ukázat i vysvětlit, jak ji získat. Znalostí a informací o tom, jak si psychickou odolnost osvojit a vůbec jak ji popsat, je nedostatek [7].

Resilientní komunita

Komunita je skupina lidí, která flíje ve své vlastní samosprávě i spole enství. U resilientní komunity je nutné, aby m la tato skupina silnou vzájemnou kolektivní d v ru. Každý len komunity musí d v ovat ostatním len m, ale hlavn v dci dané komunity. Zajímavostí je, fle nap . ur itá zklamání a prohry mohou p i p í-tích obdobných nep íznivých situacích komunit pomoci. Odolná skupina je taková, která se ur itou nep ízní nenechá vyvést z míry [7].

Hlavními zdroji resilience u jedince jsou sociální opora a osobní kontrola, u komunit jsou zdroji resilience soudrflnost a sociální propojenost. Resilience, jefl se týká obce, ur ité tvrti nebo celého regionu, je závislá na vývoji. D leflité je, fle resilience se dá zlep-ovat i zcela nau it. Zvy-ovat se dá také její efektivita. Velký podíl na vysoké efektivit tvo í p ipravenost a informovanost. U jednotlivc jsou d leflité silné a slabé stránky osobnosti, nicmén u komunit je mimo to velmi d leflitá také kulturní i etnická opora [26].

Jak jifl bylo zmín no, fle komunita jsou lidi flíjící na stejném míst , kte í mají podobné zájmy, názory a pohledy na spole ný problém. Pak sociální sí p edstavuje jejich vztahy a vazby mezi nimi. Tuto skupinu m fle nap íklad p edstavovat obec, region i stát. Tato sociální sí se posuzuje podle velikosti, hustoty, obsahu, intenzity, sm ru a ur ení [2].

P ipravenost komunity

Obyvatelstvo daného regionu se považuje za p ipravené v p ípad , fle je dostate n informováno, toto si lze p edstavit u dotazníkového -et ení, kde byli respondenti dotazováni, jak si myslí, fle jsou v p ípad mimo ádné události informováni. Dále ovládá a umí pouflvat pom cky týkající se ochrany, ale hlavn tyto pom cky vlastní, p ípadn má možnost se k nim jednodu-e a rychle dostat. Jedná se o pom cky a vybavení jako je nap . evakua ní zavazadlo, kterého se také týkala jedna otázka v dotazníkovém -et ení [2].

Resilientní jedinec

Ur ití jedinci, kte í jsou psychicky odolní, bývají v t-inou starostliví lidé. V p ípad , fle nastane mimo ádná událost je jejich chování ú elné a rozumné. P í inou úsp -ného jednání p i nep íznivých situacích je ovládání pocit , chování, cit a my-lenek. Nutno konstatovat, fle psychickou odolnost je možné si osvojit. K osvojení je d leflitý trénink jako nap . u každého sportu [26].

ty mi základními pilí i psychické odolnosti jsou [7]:

- nechat motivaci pracovat pro sebe,
- nep estávat si v ít,
- nep estávat se soust edit na to d leflité,
- neztráčet ve stresu hlavu.

2 Historie ochrany obyvatelstva

Tato kapitola obsahuje něco z historie ochrany obyvatelstva. Především z pohledu civilní obrany v různých obdobích.

2.1 Civilní protiletectká ochrana v období 1935-1938

Civilní protiletectká ochrana se datuje od přijetí zákona č. 82 o ochraně a obraně proti leteckým útokům dne 11. dubna 1935 v SR. Do značné míry bylo toto přijetí ovlivněno vnitřními i zahraničními politickými faktory. K nejvýznamnějším patřilo hospodářské oživení i v SR po celosvětové krizi z počátku třicátých let a zejména vývoj v sousedním Německu po nástupu nacistů, z jejich politiky se daly vyvodit závěry především, že své zahraniční politické cíle budou prosazovat všemi prostředky, i ozbrojenými silami nevyjímaje [25].

V období 1935 až 1938 představuje CPO zatím jedinou historickou etapu existence ochrany obyvatelstva v podmínkách tržního hospodářství, která skončila zánikem republiky a vznikem Protektorátu Čechy, Morava a Slovenské republiky [13].

Struktura tohoto zákona byla hodnocena zejména jako jasná a na které prameny jej uváděly jako vzor zákona o tzv. pasivní obraně.

V SR vzniklo v roce 1929 Ústředí obrany obyvatelstva, které si vytklo za cíl studium možností protiletectké obrany obyvatelstva v našich podmínkách a přípravu její organizace. Jako základní prvek v SR byl zvolen prvek dobrovolnosti. Základním stupněm tohoto zákona v SR byla obec (místní) a obecní (místní) úřady garantovaly plnění všech úkolů a vytvářely podmínky pro součinnost soukromých organizací a jednotlivců. Tím byl dán základ pro vytvoření Místních výborů obrany obyvatelstva, jejichž úkolem byla mimo jiné i příprava plánovacích dokumentů, respektujících místní podmínky. Řízením pasivní obrany bylo pověřeno ministerstvo vnitra, jehož kompetence byly v SR v tomto směru samozřejmostí [25].

V zákoně je dále obsažena nutnost rozdílného stupně přípravy v jednotlivých lokalitách podle pravděpodobných úhlavních vzdušného napadení. Budování pasivní obrany se v mnoha místech omezilo jen na opatření bezpečnostní, požární, záchranná a zdravotní služby. Problematice úkrytů v zákoně velkou pozornost, z čehož vystupují do popředí principy kolektivní ochrany. Na základě územního rozhodnutí byl povinen stavebník vybudovat v rámci výstavby úkrytů pro určitý počet a okruh osob. Podobná povinnost

vyplývala i pro vlastníky nemovitostí sloufících hospodá ské nebo jiné innosti s v t-ím po tem zam stnanc nebo uflivatel [31].

Zákon dále ukládal povinnost obcím zabezpe it ochranné masky pro ur ité okruhy osob nebo pro v-echo obyvatelstvo v kategorizovaných prostorech a postarat se na sv j náklad podle pokyn nad ízených ú ad o dostate ný po et ve ejných úkryt [30].

Zákon byl upraven zákonem . 75 Sb. Ze dne 8. Dubna 1938, jímfl bylo dopln ní ustanovení, které se týkalo vybírání dávky na ochranu proti leteckým útok m obcemi. Platnost obou t chto zákon skon ila dne 18. Dubna 1961 vydáním zákona . 40 Sb., o obran eskoslovenské socialistické republiky [30].

2.1.1 Organizace civilní protiletecké obrany

Jak jímfl bylo e eno zabezpe ováním ochrany obyvatelstva, bylo pov eno ministerstvo vnitra, které delegovalo jednotlivé úkoly na ty orgány ve ejné správě, které v rámci své innosti vy izovali obdobnou agendu. Mezi tyto orgány pat í nap íklad policie, obecní a okresní ú ady.

Na úrovni obce byl za ádné provedení p íprav k civilní protiletecké ochran odpov dný starosta obce. Ten stanovil velitele místní protiletecké ochrany jako svého zástupce pro otázky ochrany obyvatelstva. Ve m st na 50 tisíc obyvatel byla organizace civilní protiletecké ochrany rozd lena na okrsky a kařdý z nich m l n kolik obvod , které odpovídali policejním obvod m. Ve m stech s po tem obyvatel od 10 do 50 tisíc se organizace lenila pouze na obvody. U výrobn -hospodá ských podnik se z hlediska organizace civilní protiletecké ochrany lenily do dvou kategorií. V první kategorii to byly d leflité podniky, které bylo nutno co nejlépe zabezpe it, byly to velké podniky, které si provád ly ochranu samostatn . V druhé kategorii to byly podniky men-ího významu [25].

2.1.2 Výkonné složky civilní protiletecké ochrany

Budování a ízení CPO m ly na starost zejména státní, správní, policejní a výkonné složky. Struktura CPO m la 4 stupn ízení [28]:

- Státní hlásná služba a služba v poplachových úst ednách,
- Výkonné složky CPO, které jsou více rozebrány nífl,

- Výkonné slufby závodní protiletecké ochrany pr myslových závod a soukromých podnik ,
- Výkonné slufby podnik vojenských, státních a zem d lských.

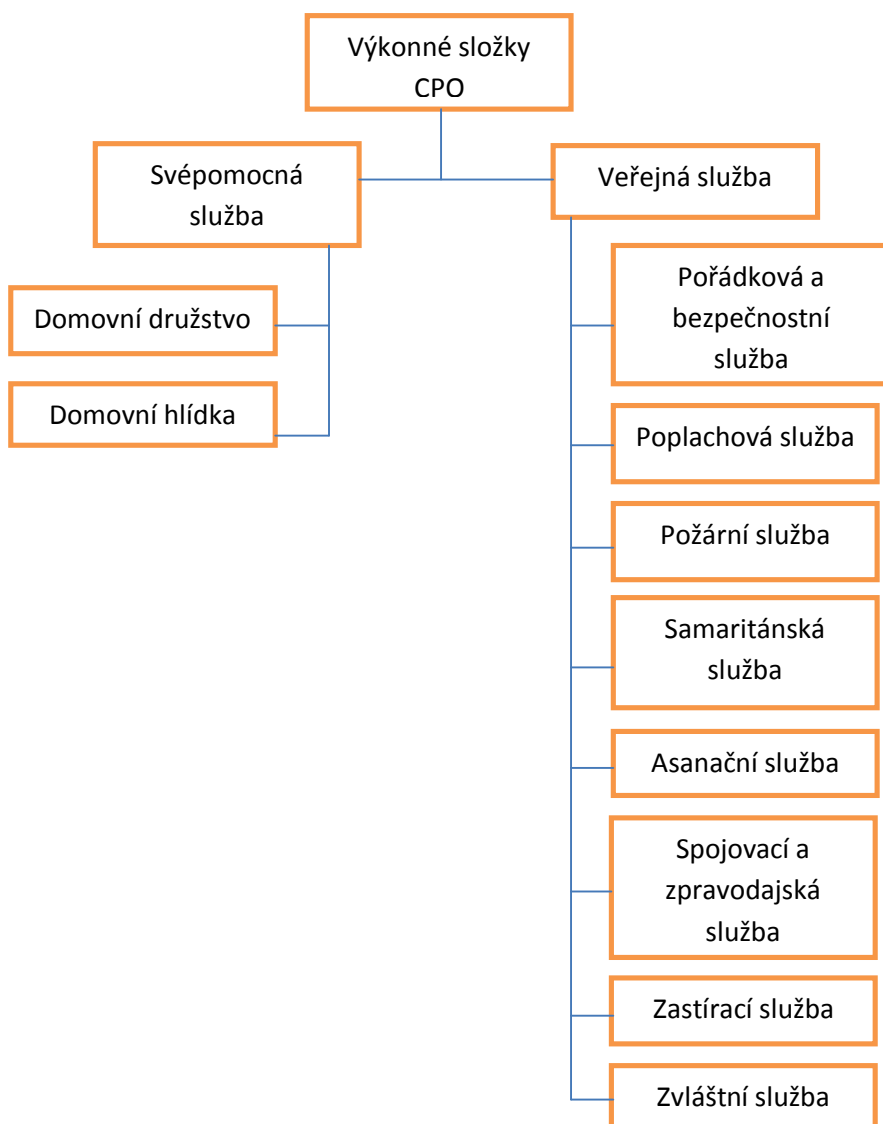
Výkonné slofkky se rozd lovali na dv následující slufby a to na svépomocnou slufbu obyvatelstva a na pohotovostní oddíly ve ejné slufby kam pat í p edev-ím slufba bezpe nostní a po ádková, poplachová, poflární, asana ní, samaritánská, spojovací a zpravodajská, zastírací, zvlá-tní technická). Tyto slofkky a jejich rozd lení je vid t na obrázku . 1. [28]

Mezi výkonné slofkky pat í Svépomocná slufba obyvatelstva, která byla ur ena k odstra ování men-ích a místních ú ink leteckých útok . Jedná se vlastn o slufbu, kde byly stanoveny domovní hlídky, které m li na starost jednotlivé ulice nebo bloky. Domovní hlídky byly vybaveny za ízením k vyhla-ování poplachu, pomocnými hasi skými prost edky, materiály pro první pomoc a neutraliza ními látkami [1].

Dále sem pat í Ve ejná slufba, která provád la rozsáhlé záchranné a likvida ní práce, na které síly svépomocné slufby nesta ily. Po ádková a bezpe ností slufba plnila úkoly spojené s udrflováním po ádku a dohlífla na innost domovních hlídek a na innost obyvatelstva p i jednotlivých situacích [1].

Poplachová slufby pe ovala o provozuschopnost poplachových za ízení a zabezpe ovala jeho za átek a konec. Poflární slufba provád la preventivní protipoflární opat ení a zabezpe ovala výcvik obyvatelstva p i pouflití plynových masek. Samaritánská slufba za izovala stanice první pomoci a o-et ovny a starala se o jejich materiální vybavení. Asana ní slufba obstarávala nejnutt j-í ochranné prost edky, dezinfek ní látky a dal-í materiály [1].

Spojovací a zpravodajská slufba z izovala a udrfbovala spojení mezi jednotlivými slofkky. Zastírací slufba p ipravovala a provád la maskování obcí a d leflitých objekt . Zvlá-tní slufba provád la preventivní opat ení a následné odstra ování poruch, likvidovala nevybuchlou municí [1].

Obrázek 1: Přehled výkonných složek Civilní protiletectké obrany

Zdroj: upraveno podle [1]

2.1.3 Výcvik a příprava k ochraně

Úkolem CPO byla zejména instruktáž obyvatelstva v protiletectké ochraně a také školení a výcvik jednotlivých složek CPO. Důležitě pro úspěšnost CPO pak byly tyto tři body, a to varování před útokem samotným, poté zásah přímo na místě náletu a eliminace případných následných škod [28].

Výcvik byl prováděn v tzv. střediscích branné výchovy vedenými cvičiteli branné výchovy za spolupráce subjektů různé právní povahy, zejména tehdejšího československého červeného kříže, hasičských, samaritánských a jiných organizací a spolků i osob k tomu způsobilým [28].

Příprava obyvatelstva k tzv. Pasivní ochraně byla zaměřena především na získání základních informací o možnosti vlastní ochrany před leteckými útoky v případě války.innost směřující k vlastní ochraně byla z hlediska časového obecně rozdělována do tří situací, a to v době míru, po vyhlášení leteckého poplachu a po vyhlášení jeho konce. Při těchto situacích se doporučuje dodržovat zásady innosti obyvatelstva. V době míru se jedná například o ústavná přednášky, kurzy a cvičeních protiletecké ochrany; soupis všech inností, souvisejících s ochranou rodiny; pořízení plynové masky a zvládnutí jejího poufívání; utěsnění oken a dveří. Po vyhlášení leteckého poplachu (pokud se obyvatelstvo nacházelo v bytech) se doporučovalo například uzavřít okenice a zatáhnout závěsy; vypnout proud elektrického proudu a plynu, vyadit z provozu zdroje tepla; připravit si zásobu pitné vody na 1 den; odejít do úkrytu s připraveným nouzovým zavazadlem. Toto zavazadlo by mělo obsahovat plynovou masku, svítilnu, doklady, peníze, zásobu potravin a další. Po ukončení leteckého poplachu se vyfadovalo opustit úkryt, dbát na opatrnost při pohybu v místech kde došlo k bombardování, nahlásit nevybuchlou municii, vyhnout se troskám [28].

2.1.4 Ochrana obyvatelstva před vzdušným napadením v letech 1945 - 1951

V souvislosti s ukončením II. světové války došlo po roce 1945 k minimalizaci opatření v ochraně obyvatelstva před vzdušným napadením. Ve smyslu usnesení vlády ze dne 27. listopadu 1947 a ve smyslu směrnic, které z tohoto usnesení vycházely pro likvidaci zařízení materiálu protiletecké ochrany, vydaných ministerstvem vnitra. Od roku 1946 probíhala organizovaná likvidace protiletecké ochrany. Tato likvidace spočívala v odstraování ochranných staveb, zařízení, zbytek povodní organizační struktury a dalších opatření a byla charakteristickým rysem od osvobození do března 1948. Za tuto likvidaci odpovídalo ministerstvo vnitra a značné prostředky, nutné pro tuto likvidaci, byly tomuto rezortu rozpočtovány. Pouze v některých případech nedošlo k likvidaci, ale k dokončení ochranných staveb. Dále však československá protiletecká ochrana v roce 1947 neposkytovala ani minimální zabezpečení obyvatelstva před následky nepřátelského vzdušného napadení [22].

Poúnorový vývoj v roce 1948 zásadně ovlivnil novou formulaci obsahu civilní ochrany, jejího materiálně-technického a personálního zabezpečení a zejména princip její výstavby. Nové úvahy předpokládaly budování civilní ochrany jednak na úrovni národních výborů, tak na úrovni tehdejšího národního hospodářství a v úzké souinnosti se společnými organizacemi. Tyto úrovně byly realizovány přijetím Vládního usnesení o civilní obraně ze dne 13. července 1951, jehož předmětem bylo Nařízení o základních úkolech a

povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé a tím byly na dlouhá léta vymezeny základní prvky organizace civilní obrany, nebo pojem "obrana" měl zkrátka svou pasivní a aktivní stránku na tomto úseku. Nově vzniklá civilní obrana spadala do působnosti ministerstva vnitra. Přechodem na obranná opatření proti zbraním hromadného ničení v průběhu padesátých let vnesl do civilní obrany takové kvalitativní změny, které byly uvedené nařízení z roku 1951 nemohlo nadále plnit funkci právní normy [22].

2.2 Civilní obrana v období 1951 - 1957

V tomto období vznikla civilní obrana, která je dále rozebrána v této kapitole. Níže uvedené podkapitoly se vztahují k vzniku civilní obrany, k přípravě personálu, koncepcí civilní obrany v první polovině padesátých let a službami civilní obrany.

Souvislost s vybudováním organizační struktury civilní obrany v první polovině padesátých let byla podnikána první opatření k ochraně obyvatelstva, řídicích orgánů a národního hospodářství před útoky nepřátelského vzdušného napadení. Hlavní úsilí bylo vyvíjeno v těchto oblastech [25]:

- Vyrozumění a varování,
- Individuální protichemická ochrana,
- Kolektivní ochrana.

Vyrozumění příslušných orgánů a sloflek o zavedení „jednotlivých situací civilní obrany“ a varování obyvatelstva a osazenstva závodů o nebezpečí nepřátelského leteckého útoku byla v opatřeních civilní obrany vnována mimořádná pozornost. Mimořádný důraz byl kladen na spolehlivost poplachových prostředků, hlavně však na rychlosti proniknutí varovných signálů [25].

Tomuto požadavku nemohla vyhovět sířené ve městech, jejichž centrální ovládání ve většině míst neexistovalo, proto se pokračovalo k vytvoření poplachového systému. Na základě prozatímních pokynů byl proveden průzkum slyšitelnosti sířené a stanoveno, která hluchá místa je třeba ozvučit instalováním nových sířené [25].

Varování obyvatelstva o nebezpečí vzdušného napadení bylo založeno na principu, který vyhlášení signálu „Vzdušný poplach“ pro to které město, okres nebo i kraj rozhodne orgán protiletecké obrany státního území na základě vyhodnocení vzdušné situace a vlastního varování obyvatelstva [25].

2.2.1 Vznik civilní obrany

V novém návrhu budoucích zásad civilní protiletectké ochrany na p elomu let 1950 ó 1951, obsahujícím zku-enosti a principy ze Sov tského svazu, bolo uvařlováno o nové formulaci obsahu civilní protiletectké ochrany, jejího materiáln -technického a personálního zabezpe ení.

Vládní usnesení o civilní obran ze dne 13. ervence 1951 obsahuje [25]:

- Na území republiky eskoslovenské z izuje se civilní obrana; jejím úkolem je ú inná obrana obyvatelstva, míst a závod , zejména p ed vzdu-nými útoky.
- ízení a organizování civilní obrany p íslu-í ministerstvu vnitra. Za pln ní úkol civilní obrany v oboru své p sobnosti jsou odpov dní jednotliví lenové vlády.
- Ministr vnitra je zmocn n ur it povinnosti a úkoly zú astn ných ministerstev v oboru civilní obrany a p íslu-í mu kontrola, zda jsou tyto úkoly ádn pln ny.
- Za ízení civilní obrany v obcích, okresech a krajích jsou zodpov dní p edsedové národních výbor , kte í se ídí sm rnicemi ministra vnitra.

P řlohou tohoto usnesení bylo Na ízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obran na území republiky eskoslovenské, které formulovalo základní úkoly civilní obrany takto [25]:

- Vyrozum t v as obyvatelstvo m st, obcí, osad, osazenstvo pr myslových podnik , ústav , dopravy, vodních cest a ostatních objekt o nebezpe í vzdu-ného napadení.
- Provád t v-echna souhrnná a organiza ní i technická opat ení zam ená k zabezpe ení normálního chodu pr myslových podnik , dopravy a jiných objekt a rovn ři tak zaji-ovat innost a obrannou pohotovost m st i obcí pro p ípad leteckého napadení.
- Zajistit ochranné prost edky a v-echny druhy pomoci pro postifené obyvatelstvo m st, obcí a osazenstva podnik , ústav a jiných za ízení

2.2.2 Příprava personálu

K úsp -nému zastávání funkcí a zabezpe ování prvních úkol civilní obrany bylo nutno novým lidem, p icházejícím do civilní obrany, poskytnout alespo základní v domosti o civilní obran . Po áte ní období -kolení a výcviku v civilní obran procházela ada potířfí, které spo ívaly p edev-ím v nedostatku základních pom cek, p edpis a odborné literatury a v nedostatku kvalifikovaných lektor . Situace se postupn zlep-ovala vydáváním u ebních

text a skript. Byla snaha o to, aby každý vedoucí pracovník předal získané znalosti podřízeným. V roce 1955 bylo zavedeno Učební středisko civilní obrany v Praze. Jednalo se o jednorozhodný kurz, z něhož vycházeli důstojníci civilní obrany, kteří měli stejnou kvalifikaci jako lidé z armádních učeben. Tyto důstojníci pak dále školili ostatní obyvatelstvo [25].

2.2.3 Koncepce civilní obrany v první polovině padesátých let

Opatření a přípravy civilní obrany podle vládního nařízení o civilní obraně z roku 1951 byly až do poloviny padesátých let zaměřeny k ochraně obyvatelstva, ústředních orgánů a národního hospodářství proti konvenčním zbraním a proti bojovým otravným látkám. Důraz byl položen na ochranu proti leteckému bombardování při masovém použití trhavicích a těživých pum. Na tyto druhy zbraní spočívala úprava opatření k ochraně především ve městech a na závodech [25].

V roce 1953 došlo ke sloučení Ministerstva vnitra a Ministerstva národní bezpečnosti. Civilní obrana byla přechodně převedena do příslušného nařízení předsednictva vlády. Na jaře roku 1954 byla opět předána do působnosti Ministerstva vnitra [3].

2.2.4 Služby civilní obrany měst

V první fázi činnosti po ustavení a stmelění útvarů civilní obrany městem bylo předistoupeno v součinnosti s národními výbory a místními resortními složkami především ke zřízení služeb civilní obrany. Při tomto procesu se vycházelo ze skutečnosti, že služby civilní obrany jsou její hlavní odbornou silou v období druhých vojsk v armádě. Vycházelo se z poznání, že žádná jiná složka nemůže zabezpečit odbornou úroveň toho kterého opatření nebo příprav civilní obrany nepříteli, která k nim má svojí běžnou mírovou činností nejblíže [25].

Celkem bylo v této době ustaveno 13 služeb civilní obrany, a to zdravotnická, protipofární, komunální, krytová, obnovovací, silniční a mostní, spojovací, energetická, požární a bezpečnostní, veterinární (později zmíněná na zemědělskou), zateplovací, maskovací a protichemická. (Později k těmto službám přibyla ještě služba plynárenská, dopravní a zásobovací služba, avšak byly zrušeny služby maskovací, zateplovací a protichemická) [25].

Zatímco každá z výše uvedených 12 služeb civilní obrany příslušela němu z ministerstev nebo jinému ústřednímu úřadu, které za službu zodpovídala, zabezpečovaly její

organizaci využitím vlastních rezortních orgánů a organizací ve městech nebo okresech a centrálně usměrněvaly její přípravu, protichemická služba civilní obrany tuto rezortní působnost neměla. Proto bylo nutno protichemickou službu civilní obrany organizovat tak, aby jednotky a útvary služby byly stavěny z řad osazenstva různých podniků a institucí bez ohledu na jejich rezortní působnost. Velitelem protichemické služby civilní obrany měla být určen pracovník, který ve štábu civilní obrany měla zabezpečoval úsek protichemické ochrany [25].

2.3 Civilní obrana v období 1958 – 1975

Přechodem na obranu proti zbraním hromadného ničení vnesl do civilní obrany takové kvalitativní změny, aby dosavadní Nařízení o základních úkolech a povinnostech civilní obrany na území SR z roku 1951 již nemohlo nadále plnit funkci právní normy, dávající dostatečný prostor pro další rozvoj civilní obrany v Československu [25].

Kompetentními orgány bylo rozhodnuto novelizovat vládní nařízení z roku 1951. Návrh vláda projednala a přijala Usnesení vlády Republiky Československé č. 49 o civilní obraně Republiky Československé a souhlasně schválila Směrnice o civilní obraně republiky Československé jako přílohu tohoto usnesení. Ve směrnicích se CO charakterizovala jako organizovaná síla a souhrn opatření k zajištění ochrany a obrany obyvatelstva před následky nepřátelských vzdušných útoků a zajištění plynulého chodu národního hospodářství. Toto nové vládní usnesení v podstatě nic neměnilo [3].

2.3.1 Individuální protichemická ochrana

V důsledku intenzivního výzkumu a vývoje novodobých otravných látek s nervově paralytickými účinky v západních zemích a jejich zavádění do výzbroje armád a souvislosti s rozvojem prostředků jejich dopravy na cíl bylo reálné, aby v případě jejich použití dojde k zamoření rozsáhlých oblastí. Hlavní zásady řešení individuální protichemické ochrany obyvatelstva byly stanoveny v roce 1960, kdy bylo rozhodnuto postupně zabezpečit veškeré obyvatelstvo prostředky individuální protichemické ochrany. Jsou to prostředky jako ochranné dýchací vaky, kazajky pro děti, ochranné masky a ochranné roušky [25].

Civilní obrana v období 1976 až 1989 byla definována jako součást obrany Československé socialistické republiky, zahrnující opatření k zabezpečení ochrany a obrany obyvatelstva před

následky nepřátelského napadení, k vytvoření podmínek pro plynulý chod hospodářského života při nepřátelském napadení a k odstranění následků tohoto napadení [25].

3 Krize, krizové situace, krizové stavy, mimořádné události

Následující podkapitoly se v nich zabývají krizím, krizovým situacím a krizovým stavem. Důraz je kladen především na popis jednotlivých krizových stavů.

3.1 Krize

Krize je složitá, kombinovaná krizová situace. Je to souhrnný pojem pro více krizových situací po vyhlášení krizového stavu. Webster v slovníku definuje krizi jako „bod obrátu k lepšímu nebo horšímu“, jako „rozhodující moment“ nebo „kritickou dobu“, ale také jako „situaci, která dosáhla kritické fáze“. Je to tedy určitá nestabilní doba a stav v ní, ve kterém se blíží rozhodující změna, a to buď změna obsahující možnost vysoce nečekaného výsledku nebo vysoce předvídatelného a krajně pozitivního výsledku [1].

Situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému (jako poslání, filosofie, hodnoty, cíle, styl fungování) [29].

Pokud jde o krizi, ta vzniká, když se člověk (organizace, firma) na cestě za dlouhodobými životními cíli setká s takovou překážkou, kterou v obvyklém případě není schopen překonat obvyklými metodami a prostředky řešení problémů. Krize mohou mít nejrozličnější podobu. Typy těchto krizí můžete vidět na obrázku 2.

Obrázek 2: Dělení krizí podle typu

Zdroj: upraveno podle [1]

3.2 Krizové situace

Dle Emila Antu-áka je krizová situace: „nep edvídatelný nebo obtířn p edvídatelný pr b h skute ností po naru-ení rovnovážných stav p írodních, technických, technologických, ekologických, ekonomických, sociálních a spole enských systém , v d sledku kterého dochází k ohrožení řívot , zdraví nebo majetku ob an , řívotního prost edí, ve ejného po ádku, vnit ní nebo vn j-í bezpe nosti státu, a na e-ení t chto problém nesta í b řné kompetence a b řné disponibilní zdroje.õ

Nebo-li typ mimo ádné události, v jejímř d sledku se vyhla-uje stav nebezpe í, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo vál ený stav. Jsou p i ní ohroženy d leflité hodnoty, zájmy i statky státu a jeho ob an . Hrozící nebezpe í nelze odvrátit a zp sobené -kody nelze odstranit b řnou inností orgán ve ejné moci, ozbrojených sil a bezpe nostních sbor , záchranných sbor , havarijních a jiných služeb, právnických a fyzických osob [29].

3.3 Krizové stavy

Pojem „krizový stavõ je právní kategorie. Krizový stav na rozdíl od krizové situace nevzniká eskalací hrozeb ani krizových situací, ale musí být vyhlá-en. Právo vyhlásit krizový stav má pouze orgán krizového ízení, a to za podmínek p esn stanovených zákonem. Nikdo jiný tuto kategorii vyhla-ovat ani pouřívát pro své ú ely nesmí [1].

Stav, který vyhla-uje hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpe í), vláda R, pop . p edseda vlády R (nouzový stav) nebo Parlament R (stav ohrožení státu a vále ná stav) v p ípad hrozby nebo vzniku krizové situace a v p ímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu. P ehled t chto krizových stav viz tabulka 1 [10].

Krizové situace mohou vznikat bu úmysln , nebo na základ konfliktu. P edm tem krizového ízení je zkoumání a e-ení krizových situací a krizí, které vznikají v d sledku [14]:

- řívelních pohrom,
- Antropogenních havárií,
- Eskalací rizik ekonomického charakteru,
- Sociálních a spole enských forem ohrožení.

Cílem vyhlá-ení krizového stavu je, krom jiného, legalizace (potvrzení zákonem) zm n kompetencí jednotlivých orgán krizového ízení, zp sob a forem získávání zdroj pot ebných k p ekonání dané krizové situace [1].

3.3.1 Stav nebezpečí

Stav nebezpečí se musí vyhlásit jako bezodkladné opatření, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, pokud není možné odvrátit toto ohrožení běžnou činností správních úřadů nebo složek integrovaného záchranného systému [31].

Stav nebezpečí lze vyhlásit jen s uvedením důvodů, na nezbytnou dobu a pro celé území kraje nebo pro její část. Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jeho rozsah i změnu v tomto opatření je nutno vyhlásit. Rozhodnutí nabývá účinnosti okamžikem, který je v něm stanoven. Vyhlášení se na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obecních úřadů na území, kde je stav nebezpečí vyhlášen. Krajský úřad rozhodnutí zveřejní hlavně prostřednictvím hromadných informatických prostředků a místního rozhlasu [31].

Stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část vyhláší hejtman kraje. Hejtman, který stav vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, ministerstvo vnitra a sousední kraje pokud jím hrozí krizovou situací ohrožení. Stav nebezpečí lze vyhlásit nejdéle na 30 dní, tuto dobu lze prodloužit jen se souhlasem vlády [31].

3.3.2 Nouzový stav

Vyhláší se v případě, že hrozí krizová situace, která může nastat v důsledku rozsáhlých živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetek [1].

Stav nouze je právní stav vyhlášený vládou ČR. Vyhláší se na celém území státu nebo pouze v ohrožených regionech. Vyhláší se nejdéle na dobu 30 dnů, tuto dobu lze prodloužit pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny [1].

3.3.3 Stav ohrožení státu

Vyhláší se v případě bezprostředního ohrožení státní svrchovanosti nebo území celistvosti státu nebo jeho demokratických základů [1].

Stav ohrožení státu je právní stav vyhlášený Parlamentem ČR na návrh vlády a k přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů [31].

3.3.4 Válečný stav

Vyhlašuje se v případě, hrozí-li státu bezprostřední napadení nebo je-li napaden nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně. Umožňuje použít veškeré síly, při kterém je centrálně řízen výkon státní správy, chod národního hospodářství i činnost ozbrojených sil. Hromadně se povolávají vojáci v záloze k mimořádné službě v ozbrojených silách a činí se opatření v národním hospodářství k zajištění potřeb ozbrojených sil a civilního obyvatelstva [31].

Válečný stav je právní kategorie pro pojmenování stavu, který na území celého státu může vyhlásit podle Ústavy ČR Parlament ČR. Vyhlašuje se a odvolává se zákonem a je posledním krokem k možnému odvrácení války [1].

Tabulka 1: Přehled krizových stavů

Krizový stav	Kdo ho vyhláší	Území	Doba trvání
Stav nebezpečí	Hejtman (Primátor hl. m. Prahy)	Celý kraj nebo jeho část	30 dní, prodloužení se souhlasem vlády
Stav nouze	Vláda	Celý stát nebo jeho část	30 dní, prodloužení se souhlasem Parlamentu
Stav ohrožení státu	Parlament na návrh vlády	Celý stát nebo jeho část	bez omezení
Válečný stav	Parlament na návrh vlády	Celý stát	bez omezení

Zdroj: upraveno podle [18]

3.4 Mimořádná událost

Je to nečekané působení sil a jevů vyvolaných přírodními silami a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [12].

Mimořádné události se dělí na přírodní a civilizační. Přírodní lze dále dělit na živelné a biologické pohromy. Mezi živelné patří například povodně, požáry, a další.

3.4.1 Povodně

Mimořádná událost, kdy se následkem deště, tání ledovců a sněhu nebo náhlým uvolněním překážky ve vodním toku zvedne hladina vody a zvedne hladinu tak, že se voda vylévá z koryt a zaplavuje okolí [23].

Existují tři stupně povodňové aktivity a jsou [23]:

1. Stupeň povodňové aktivity – Stav Bedlivosti

- Nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, když pomínou její příčiny,
- Na vodních dílech nastává tento stav při dosažení mezních hodnot sledovaných jevů a skutek nastává na vodním díle,
- Aktivuje se a zahajuje činnost hlásná a hlídková služba na vodních tocích.

2. Stupeň povodňové aktivity – Stav Pohotovosti

- Vyhlašuje ho příslušný povodňový orgán, pokud stále nebezpečí přirozené povodně v povodí,
- Vyhlašuje se také při překročení mezních hodnot sledovaných jevů a skutek nastává na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně,
- Aktivují se povodňové orgány a další ústní ochrany před povodněmi

3. Stupeň povodňové aktivity – Stav Ohrožení

- Vyhlašuje ho příslušný povodňový orgán při nebezpečí vzniku škod v určitém rozsahu, ohrožení životů, zdraví, majetku v zaplaveném území,
- Vyhlašuje se také při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutek nastává na vodním díle,
- Provádí se zabezpečovací a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.

3.4.2 Požáry

Jeden z nebezpečných jevů. Na rozdíl od zemětřesení a povodně, kterým lze zabránit, vzniká požár v každém případě z důvodu nedbalosti, neopatrnosti nebo úmyslnosti člověka. Požár je často druhotným úkolem, kterých mimořádných událostí, nehod a havárií [15].

Většina požárů v lesích je způsobena lidskou nedbalostí. Lesní požáry se hasí pomocí flaků

likvidují, protože k nim zpravidla dojde v t fko p ístupném terénu, kde nelze pln vyuffít hasi skou technikou. Nejen v zahrani ní jsou velká území ni ena rozsáhlými lesními pofláry, ale i tady u nás nap íklad v roce 2006 poflár lesa v Národním Parku eské T Mýcarsko. S tímto lesním poflárem bojovalo po dobu 8 dní na 900 profesionálních a dobrovolných hasi , na ha-ení musely být nasazeny i vrtulníky. P í inou tohoto pofláru byl odhozený nedopalek cigarety [11].

4 Krizové řízení a jeho orgány

Krizovým řízením se rozumí souhrn činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešení nebo ochranou kritické infrastruktury [24].

Krizové řízení je řízení, jehož cílem je [17]:

- Předcházet vzniku možných krizových situací,
- Zajistit přípravu na zvládnutí možných kritických situací,
- Zajistit zvládnutí možných kritických situací v rámci působnosti orgánu krizového řízení a plnění opatření a úkolů uložených vyřízeními orgány krizového řízení, nastartovat obnovu a další rozvoj.

4.1 Orgány krizového řízení

Jsou zákonem jmenované orgány ve veřejné správě předurčené k řešení krizových situací, které mohou vzniknout na území ČR. Orgány, které ve prospěch svého zizovatele zabezpečí analýzu a vyhodnocování možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s právními opatřeními a řešením krizových situací. V ČR to jsou vláda, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a územní působností [29].

4.1.1 Vláda ČR

Je ústředním výkonným orgánem státní moci, který uskutečňuje bezpečnostní politiku ČR. Je odpovědná za realizaci základní povinnosti státu ve smyslu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR: *zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochranu jejích demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot*. Je odpovědná za funkčnost systému krizového řízení ČR [1].

Vláda působí zajištění připravenosti České republiky na krizové situace [31]:

- a) Ukládá úkoly ostatním orgánům krizového řízení, řídí a kontroluje jejich činnost,

- b) Určuje ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad pro koordinaci přípravy na řešení konkrétní krizové situace v případě, kdy působnost ke koordinující funkci nevyplývá z působností stanovených ve zvláštním právním předpisu,
- c) Zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

Po vyhlášení krizového stavu je vláda oprávněna [31]:

- a) Na nezbytně dlouhou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit
- Právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na život nebo zdraví,
 - Vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku,
 - Svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postíženého krizovou situací,
 - Právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postíženého KS,
 - Právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala provádění krizových opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění,
 - Právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k porušení nebo znemožnění záchranných a likvidačních prací.
- b) Za nouzového stavu [31]:
- Nařídí evakuaci osob a majetku z vymezeného území,
 - Zakázat vstup, pobyt a pohyb osob na vymezených místech nebo území,
 - Rozhodnou o ukládání pracovních povinností, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout v ceně prostředky k řešení krizové situace,
 - Rozhodnout o bezodkladném provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstranění staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývající z krizové situace.
- c) Za stavu ohrožení státu navíc nařídí [31]:
- Omezení vstupu na území ČR osobám, které nejsou občany ČR,
 - Povinné hlášení místa trvalého pobytu, popřípadě i místa, kde se osoba dočasně zdržuje,

- Omezení držením a nošení stelných zbraní a steliva,
- Zvýšenou kontrolní činnost na úseku zabezpečení skladovaných stelných zbraní, steliva, munice, výbušnin, jaderných materiálů a zdrojů ionizujícího záření, nebezpečných chemických a jiných nebezpečných látek.

Rozhodnutí o těchto opatřeních vláda zveřejní v hromadných sdělovacích prostředcích a vyhlásí jako zákon. Účinnosti nabývají okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví. Stálým pracovním orgánem vlády v oblasti bezpečnostní problematiky je Bezpečnostní rada státu a pracovním orgánem vlády ke řešení krizových situací je Ústřední krizový štáb [1].

4.1.2 Bezpečnostní rada státu (BRS)

Je stálým pracovním orgánem vlády ČR pro koordinaci problematiky bezpečnosti ČR a přípravu návrhů opatření k jejímu zajištění, a zejména [31]:

- Zabezpečuje meziresortní koordinaci plánovacích, přípravných a realizačních opatření v oblasti zajištění bezpečnosti ČR,
- Posuzuje záležitosti plánovacích, přípravných a realizačních opatření v oblasti zajištění bezpečnosti ČR předkládané ústředními správními úřady, výbory BRS, Ústředním krizovým štábem a orgány samosprávy,
- Analyzuje bezpečnostní hrozby a rizika, které mohou být příčinou krizových situací, a jiné nebo předkládá vládní návrhy na nezbytná opatření ke snížení, popřípadě eliminaci těchto rizik,
- Posuzuje souhrnné požadavky ústředních správních úřadů, uplatňované v rámci zajištění bezpečnosti ČR,
- A další .

Složení BRS [31]:

- Předseda a místopředseda vlády,
- Místopředseda a místopředseda vlády,
- Další členové a místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí, ministr obrany, ministr financí, ministr průmyslu a obchodu, ministr dopravy, ministr zdravotnictví, ministr informatiky.

4.1.3 Ministerstva a jiné správní úřady

Jsou výkonné orgány státní moci k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti [1]:

- Zizují pracoviště krizového řízení,
- Zpracovávají plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postup k řešení krizových situací,
- Zizují krizový štáb jako pracovní orgán k řešení krizových situací, jeho složení a úkoly určí ministr nebo vedoucí správního řízení,
- Zajišťují na základě vyřázení jiného správního úřadu provedení odborných prací vyplývajících z jejich působnosti,
- Poskytnutí na požádání podklady ministerstvím, krajským a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností,
- Vyřadují prostřednictvím Ministerstva vnitra potřebné podklady od krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností,
- Stanovují podřízeným územním správním úřadům povinnost poskytovat na vyřázení podklady pro zpracování krizových plánů krajů.
- Vedou péřhled možných zdrojů hrozeb a rizik, provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence odstraňují nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace.

4.1.4 Ministerstvo vnitra

Koordinuje přípravu na krizové stavy a jejich řešení.

Ministerstvo vnitra sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Dále organizuje instruktáže, školení a další přípravu k získání zvláštní odborné způsobilosti pracovníků orgánů krizového řízení; k tomu úřadu zizuje vzdělávací zařízení. Jako dalšíinnost provádí kontrolu krizových plánů zpracovaných ostatními ministerstvy a ve spolupráci s příslušným ministerstvem kontrolu krizových plánů krajů. Jeho dalšíinností je vedení ústřední evidence údajů o pohybných změnách pobytu osob [1].

Ministerstvo vnitra odpovídá za přípravu a řešení krizových situací souvisejících s vnitřní bezpečností a ve stejném pořádkem a písemně určuje a kontroluje postupy Policie ČR. Dále řeší rozpory v oblasti krizového řízení [1].

4.1.5 Ministerstvo zdravotnictví

Je oprávněno na území, kde je vyhlášen krizový stav, vyhlásit opatření proti šíření přenosných nemocí.

MZ je v době krizového stavu oprávněno stanovit opatření k ochraně veřejného zdraví a koordinovat činnost orgánů ochrany veřejného zdraví. Dále má zajistit nákup a distribuci potravních přípravků, a to i neregistrovaných podle zvláštního právního předpisu, v tomto případě neplatí povinnost oznámení a zveřejnění výjimky podle tohoto zvláštního předpisu. Má také zajistit mezinárodní spolupráci k ochraně veřejného zdraví a koordinovat činnost zdravotnických zařízení podle zvláštního právního předpisu v souladu s koncepcí krizového řízení zdravotnictví [31].

4.1.6 Ministerstvo dopravy a spojů

Je v době krizového stavu oprávněno uložit provozovateli dráhy, drážní dopravy, silniční dopravy, letadel, letišť, vnitrozemské vodní dopravy a ve stejných případech, jakož i vlastníku a provozovateli ostatních objektů a zařízeních sloužících dopravě povinnost zabezpečení dopravních potřeb. Nebo provozovateli veřejných komunikačních sítí, jakož i vlastníku a provozovateli ostatních telekomunikačních sítí a zařízeních, s výjimkou sítí a zařízení ozbrojených sil, ozbrojených sborů a složek IZS, povinnost zabezpečení spojových služeb [31].

V případě nebezpečí z prodlení může být tato povinnost uložena rozhodnutím jiného správního úřadu podle zvláštního právního předpisu. V rozhodnutí se stanoví povinný provozovatel, podmínky a rozsah veřejného závazku, způsob jeho plnění, doba platnosti rozhodnutí a podmínky o následcích jeho nesplnění [31].

4.1.7 Česká národní banka

Při přípravě na krizové situace a jejich řešení zřizuje krizový štáb, plní úkoly a koordinuje s vládou opatření, která se dotýkají působnosti České národní banky. NB

zpracovává krizový plán v oblasti m nové politiky a bankovníctví a spolupracuje s ministerstvy p i zpracování jejich krizových plán . Krizový plán NB schvaluje guvernér [31].

4.1.8 Orgány kraje a ostatní orgány s územní působností

Jedná se o orgány samosprávy s p enesenou p sobností výkonu státní správy v oblasti krizového ízení. Pat í sem Hejtman kraje, Hasi ský záchranný sbor kraje, Policie R, Bezpe nostní rada kraje, Krizový –táb kraje, Orgány obce, Bezpe nostní rada obce [31].

Hejtman kraje odpovídá za krizovou p ípravenost kraje, ídí a kontroluje p ípravná opat ení k e-ení krizových situací a innosti ke zmír n ní jejich následk provád né územními správními ú ady s krajskou p sobností, obcemi, právníckými a fyzickými osobami, v rámci organiza ní struktury krajského ú adu z izuje pracovi-t krizového ízení, odd lení krizového ízení [31].

Hasi ský záchranný sbor kraje plní úkoly p i p íprav na krizové situace, které nesouvisejí s vnit ní bezpe ností a ve ejným po ádkem a s jejich e-ením. Za tím ú elem organizuje sou innost mezi správními ú ady a obcemi v kraji, zabezpe uje zpracování krizového plánu kraje, který schvaluje hejtman kraje, plní e-ení krizových situací úkoly stanovené vládou, ministerstvy a jinými správními ú ady. HZS kraje je oprávn n za ú elem p ípravy na krizové situace vyřadovat, shromařl ovat a evidovat údaje o [31]:

- Kapacit zdravotnických, ubytovacích a stravovacích za ízení,
- P edm tu a rozsahu innosti právníckých osob a podnikajících fyzických osob,
- Po tu zam stnanc ve výrobních provozech a po tech osob bydlících v místech p edpokládané evakuace,
- Mnořství, slořfení a umíst ní vyráb ných nebezpe ných látek,
- Mnořství vody zadržené ve vodních nádrřích,
- Stavbách ur ených k ochran obyvatelstva, k zabezpe ení prací, ke skladování materiálu civilní obrany a k ochran a ukrytí obsluh d leřitých provoz .

Policie R zaji- uje p ípravenost kraje k e-ení krizových situací, spojených s vnit ní bezpe ností a ve ejným po ádkem na území kraje. Za tím ú elem je oprávn na vyřadovat od HZS kraje pot ebné údaje, které tento shromařl uje [1].

Bezpečnostní rada kraje je koordinujícím orgánem pro přípravu kraje na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman nebo v Praze je to primátor. Složením bezpečnostní rady kraje je předseda nebo hejtman, který jmenuje její členy a to jsou zejména zástupce hejtmana, předseda Policie ČR, ředitel hasičského záchranného sboru kraje [1].

Krizový štáb kraje je pracovním a poradním orgánem hejtmana kraje, který ho vyvolává při koordinaci záchranných a likvidačních prací nebo při provádění krizových opatření při vyhlášení krizového stavu. Krizový štáb kraje plní dvě funkce. První funkcí zajišťuje nepřetržitou práci, pokud to koordinace záchranných a likvidačních prací vyžaduje. Druhou funkcí projednává na svém zasedání postupy na úrovni strategického řízení při mimořádných událostech a navrhuje hejtmanovi kraje nebo starostovi obce postup nebo jeho rozhodnutí [9].

5 Varování, vyrozumění a varovné signály

Tato kapitola je zaměřena na varování a vyrozumění obyvatelstva v případě vzniklé mimořádné události. Dále tato kapitola klade důraz na především na varovné signály.

5.1 Varování

„Plán varování obyvatelstva obsahuje z pohledu vyrozumívajících center a koncových prvků varování, způsob varování obyvatelstva o možném vzniku nebezpečí, varovný signál a jeho význam a náhradní způsob varování, způsob předání těchto informací, způsob informování o ukončení nebezpečí ohrožení a rozdělení odpovědnosti za provedení varování obyvatelstva“ [21].

Varování je jedním ze základních opatření prováděných při ochraně obyvatelstva před mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Je spojena s informováním osob, které následuje ihned po varování.

V koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 je v zásadě zaznamenáno, že musí být instalovány elektronické sirény a místní informační systémy s vlastnostmi elektronických sirén, stávající rotační sirény budou nahrazovány elektronickými sirénami a místními informačními systémy. Tyto elektronické sirény a místní informační systémy musí mít záložní zdroj energie na 72 hodin funkčnosti [21].

5.2 Vyrozumění

„Plán vyrozumění obsahuje způsob předání prvotní informace o mimořádné události, vyrozumění a povolání ostatních složek Integrovaného záchranného systému, informování hejtmána a starostů obcí s rozšířenou působností a podávání informací o mimořádné události krajskému úřadu, obecním úřadům s rozšířenou působností, ostatním správním úřadům a obecním úřadům obcí, kterých se dotýká vyrozumění.“ [21].

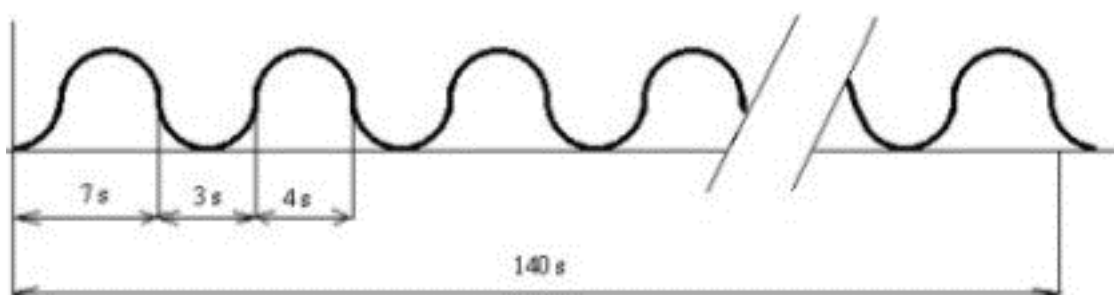
Je to souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo probíhající mimořádné události složkám IZS, orgánům státní správy a samosprávy, právníkům a podnikajícím fyzickým osobám, které jsou zařazeny do plánu vyrozumění v rámci havarijních plánů. Tyto subjekty jsou informovány za účelem zabezpečení provádění záchranných a likvidačních prací, úkolů ochrany obyvatelstva a při vyhlášení krizových stavů a krizových opatření [21].

5.3 Varovné signály

V této podkapitole jsou uvedeny varovné signály. Jediným varovným signálem určeným obyvatelstvu je signál „všeobecná výstraha“. Zkouška sirén a požární poplach jsou určeny jen profesionálům.

5.3.1 Všeobecná výstraha

Všeobecná výstraha je varovný signál pro varování obyvatelstva před hrozbou nebo vznikem mimořádné události. Signál je vyhlášen formou kolísavého tónu po dobu 140 sekund. Signál může být vysílán několikrát po sobě cca v 15minutových intervalech. Ten se vyhláší před bezprostředním ohrožením mimořádnou událostí nebo před jejím nenadálým vznikem. Obyvatelstvo může být následně informováno i sdělovacími prostředky. Všeobecná výstraha je znázorněna na obrázku 3. [21]

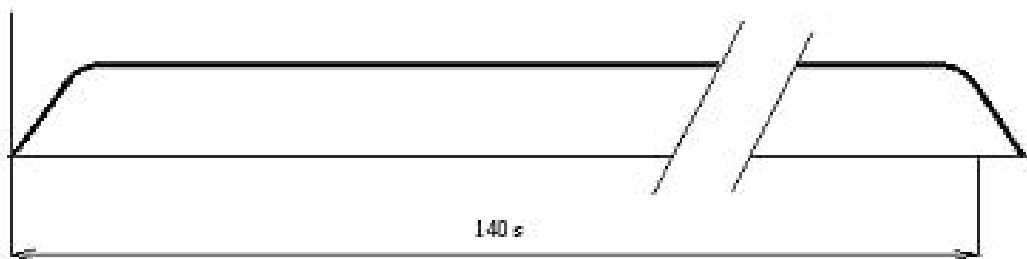

Obrázek 3: Všeobecná výstraha

Zdroj: [19]

5.3.2 Zkouška sirén

Akustická zkouška této sirény probíhá prvního srpna v celé síti na celém území České republiky. Zkouška se provádí pro vyzkoušení provozuschopnosti celého systému varování a je určena pro HZS. Ve 12.00 hodin se tyto sirény rozeznají zkušebním nepřerušovaným tónem po dobu 140 sekund, u elektronických sirén jsou obvykle vyrozuměny také hlasově, tj. „zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén“. Právě probíhá zkouška sirén. Zkouška sirén. Tento signál je znázorněn na obrázku číslo 4. [27]

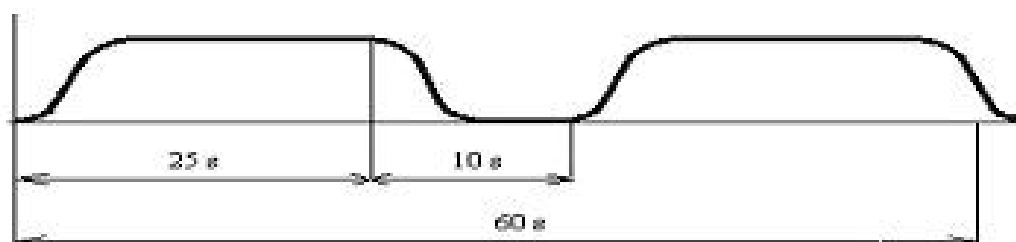

Obrázek 4: Zkouška sirén

Zdroj: [27]

5.3.3 Požární poplach

Další signál nepatí mezi varovné signály. Tento signál je vyhlášen p eru-ovaným tónem sirény po dobu 1 minuty (25 vte in trvalý tón, 10 vte in p estávka, 25 vte in trvalý tón). Tého signál se vyhla-uje za ú elem svolání jednotek pořární ochrany [16]. Tento signál je zobrazen na obrázku 5.

Obrázek 5: Požární poplach

Zdroj: [27]

6 Průzkum připravenosti obyvatelstva

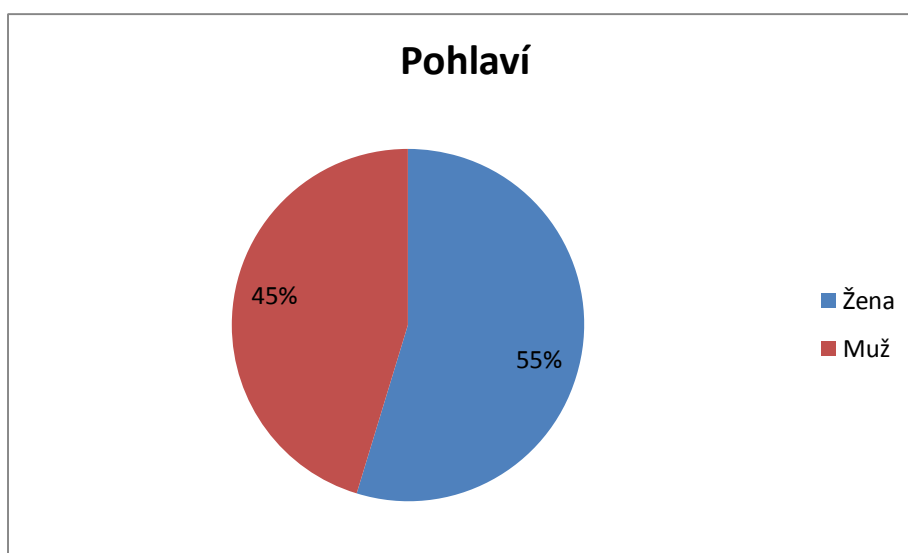
Ke shromáždění dat bylo použito dotazníku, který byl rozdán 106 respondentům. Tento dotazník ohledně připravenosti obyvatelstva na mimořádné události a krizové situace se skládá ze čtyř identifikačních otázek, které slouží ke zjištění pohlaví, věku, vzdělání a velikosti města/obce, kde respondent bydlí. Dále se dotazník skládá z 15 otázek, z nichž mají některé více částí. V některých otázkách mohli respondenti na výběr odpovědi typu „a,b,c,č“. V dalších otázkách se mohli respondenti rozepsat, aby se lépe zjistilo, co v dané věci ohledně připravenosti.

Nejdříve jsou rozebrány informační otázky, co se týkají věku, pohlaví, vzdělání a velikosti města/obce, kde respondenti bydlí.

Otázka 1. Jste:

- žena
- muž

Celkový počet dotazujících tvořil 106 lidí, z nichž bylo 55 % žen tzn. 58 respondentů a 45% mužů tzn. 48 respondentů. Správné odpovědi se nijak nelišily podle pohlaví. Nelze tedy jednoznačně určit, zda jsou ženy lépe připraveny než muži a naopak. Na obrázku 6 je procentní podíl respondentů podle pohlaví.

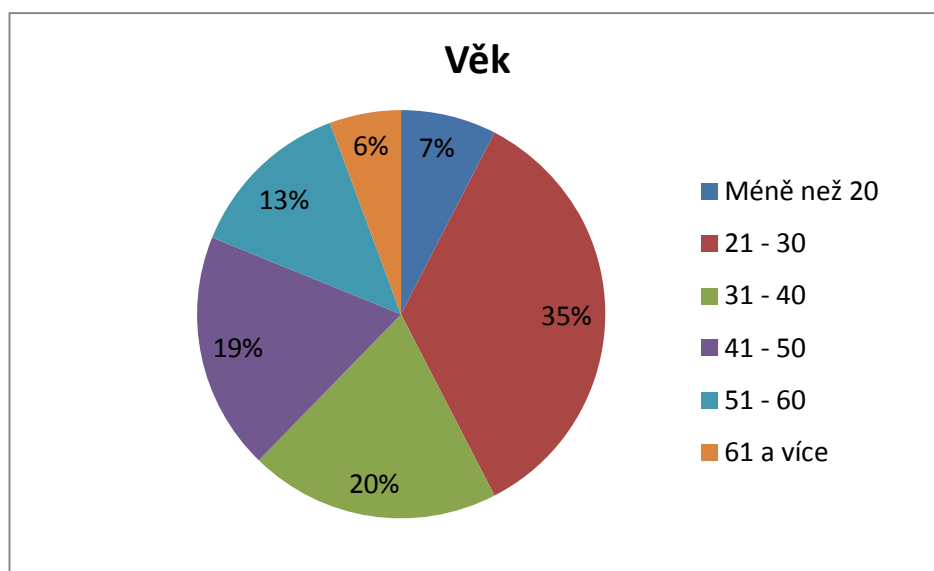
Obrázek 6: Graf zobrazující procentní podíl žen a mužů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 2 ó Je Vám:

- mén než 20 let
- 21 ó 30 let
- 31 ó 40 let
- 41 ó 50 let
- 51 ó 60 let
- 61 a více let

Do dotazníkového –et ení se zapojili respondenti r zných v kových kategorií. Ze v–ech respondent bylo 7 %, tedy 8 respondent ve v ku do 20 let. Ve v ku od 21 do 30 let se –et ení zú astnilo 35 %, tedy 37 respondent . Ve v ku od 31 do 40 let se pr zkumu zú astnilo 20 %, tedy 21 respondent . Ve v ku od 41 do 50 let se –et ení zú astnilo 19 %, tedy 20 respondent . Respondent ve v ku od 51 do 60 let se pr zkumu zú astnilo 13 %, tedy 14 respondent . Ve v ku od 61 let se dotazníkového –et ení zú astnilo 6 %, tedy 6 respondent . Na obrázku . 7 je graf znázor ující procentní podíl v kových kategorií respondent .

Obrázek 7: Graf znázor ující procentní podíl v kových kategorií respondent

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 3 ó Jaké máte nejvy—í ukon ené vzd lání?

- **Základní vzd lání**
- **St edo-kolské vzd lání (výu ní list, maturitu)**
- **Vysoko-kolské**

Respondenti byli dotazováni na jejich nejvy—í ukon ené vzd lání. Nejvíce dotazovaných m li st edo-kolské vzd lání a to inilo z celkového po tu 74 %, tedy 78 respondent . Ukon ené základní vzd lání má 17 %, cofl je 18 respondent . Z t chto 18 respondent jich 7 bylo ve v ku do 40 let a 11 nad 40 let. Ukon ené vysoko-kolské vzd lání má 9 %, cofl je 10 respondent . Z t chto 10 respondent jich 8 bylo ve v ku do 40 let a 2 ve v ku nad 40 let. Na obrázku . 8 je graf zobrazující procentní podíl respondent podle jejich ukon eného vzd lání.

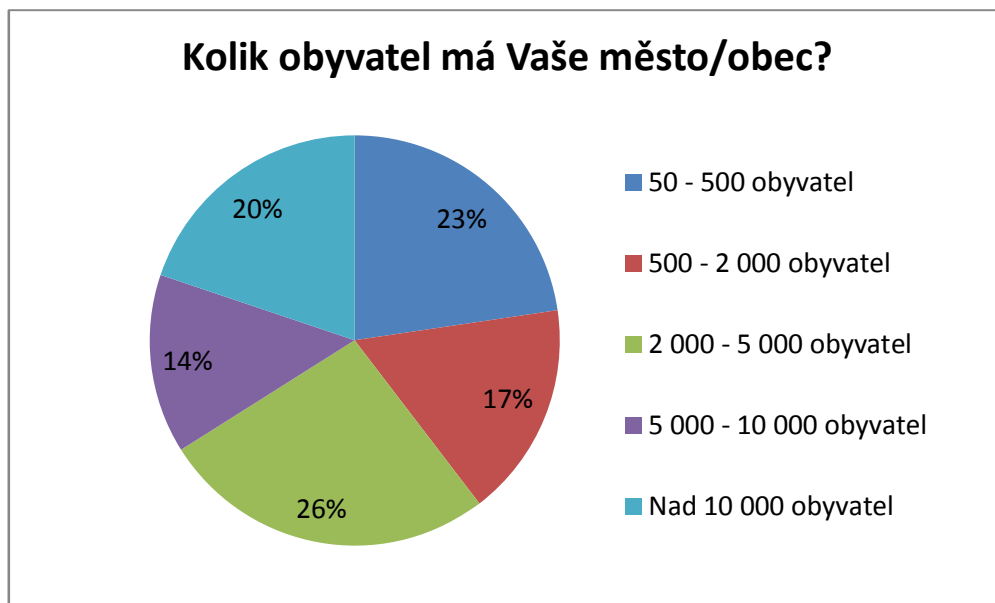
Obrázek 8: Graf zobrazující ukon ené vzd lání respondent

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 4 - Kolik obyvatel má Va-e m sto/obec?

- **Od 50 do 500 obyvatel**
- **Od 500 do 2 000 obyvatel**
- **Od 2 000 do 5 000 obyvatel**
- **Od 5 000 do 10 000 obyvatel**
- **Nad 10 000 obyvatel**

Nejmén zastoupení v dotazníkovém –et ení m li respondenti, jejichž m sto má od 2 000 do 5 000 obyvatel a to v po tu 28 respondent , což inilo 26 %. Respondent bydlících ve m st /obci s po tem obyvatel od 50 do 500 inilo 23 %, tedy 24 respondent . Dále respondent bydlících ve m st s po tem obyvatel nad 10 000 bylo 20 %, tedy 21. Respondent bydlících ve m st od 500 do 2 000 bylo 17 %, tedy 18. Nejmén respondent bydlí ve m st s po tem obyvatel od 5 000 do 10 000 a to v po tu 15 respondent což inilo 14 %. Na obrázku . 9 je graf znázor ující podíl respondent podle po tu obyvatel v míst jejich bydli-t .

Obrázek 9: Graf zobrazující podíl respondent podle po tu obyvatel v míst jejich bydli-t

Zdroj: vlastní zpracování

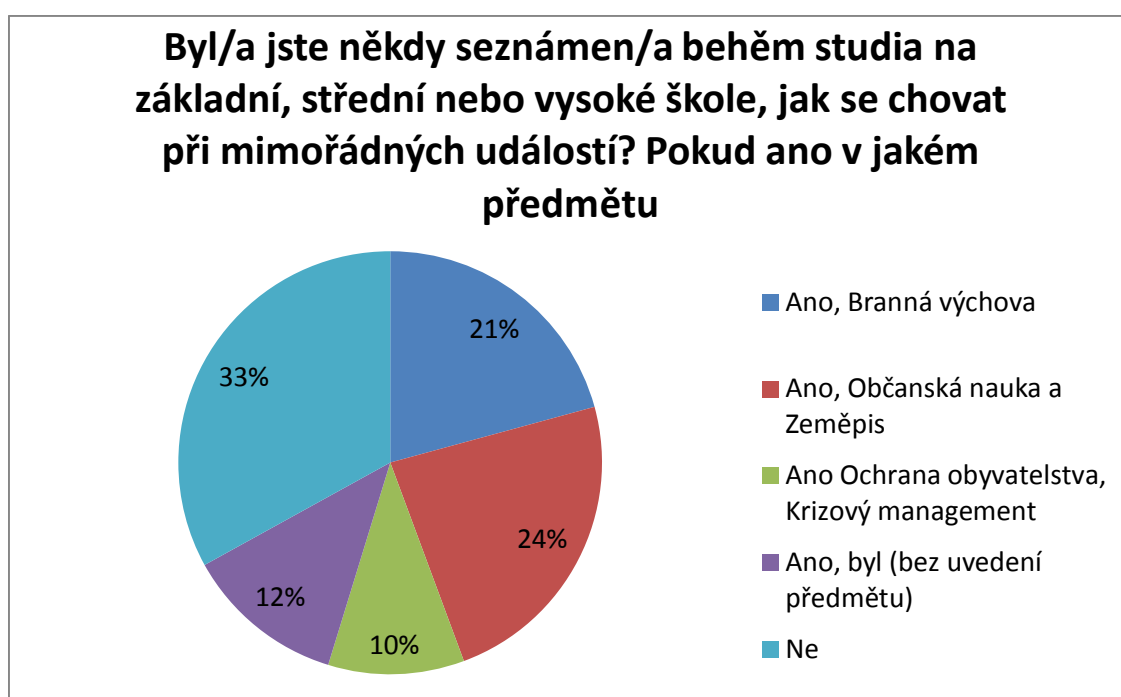
Nyní p ichází as na samotný dotazník, kde bude na grafech zobrazeno a vysv tleno, jak jsou na tom respondenti s krizovou p ipraveností.

Otázka . 1 - Byl/a jste n kdy seznámen/a b hem studia na základní, st ední nebo vysoké –kole, jak se chovat p i mimo ádných událostí?

- Ano
- Ne

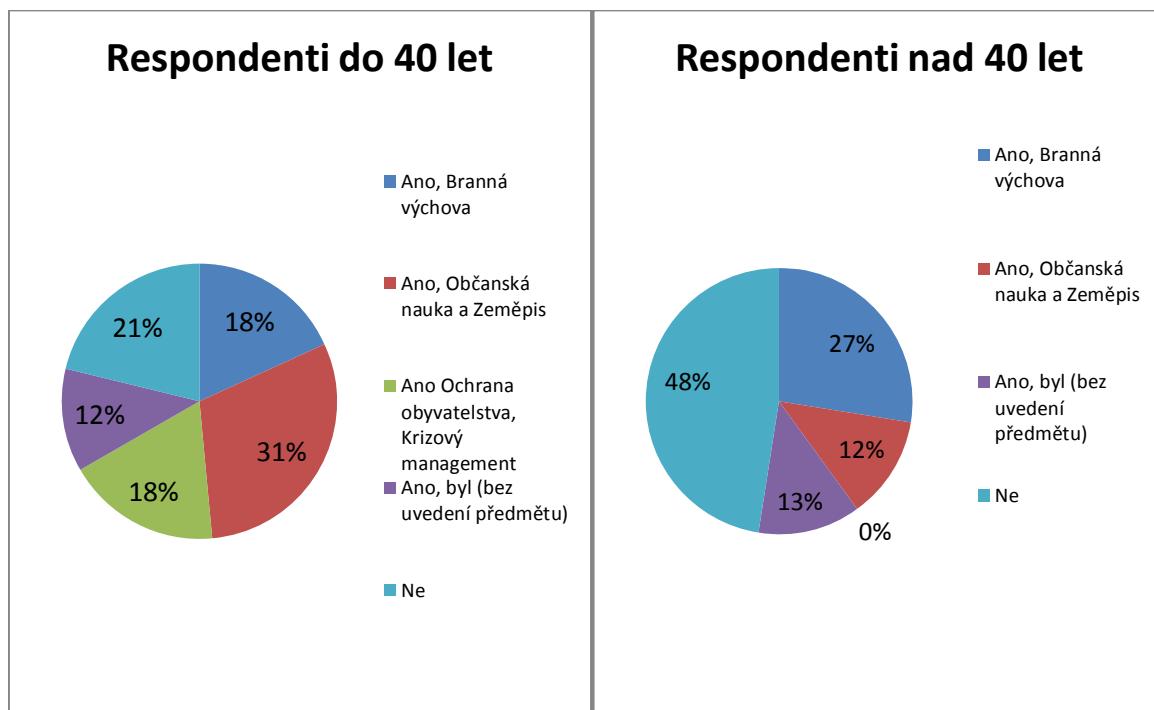
Pokud ano v jakém p edm tuí í í í í í í ..

63% respondentů bylo někdy během studia ve škole seznámeno jak se chovat při mimořádných událostech. Z toho 67 %, tedy 71 respondentů jich 21 % byla s mimořádnou událostí seznámena v předmětu Branná výchova, 24 % jich bylo s mimořádnou událostí seznámeno v předmětu Občanská nauka a Zeměpis, 10 % bylo s mimořádnou událostí seznámeno v předmětu Ochrana obyvatelstva nebo Krizový management. 12% respondentů dle toho byli během studia seznámeni jak se chovat při mimořádných událostech, ale už si nevzpomněli ve kterém předmětu. 33 %, tedy 35 respondentů nebylo během žádného studia ve škole seznámeno s tím jak se chovat při mimořádných událostech. Na obrázku 10 je graf popisující procentní podíly seznámení respondentů během studia s tím jak se chovat při mimořádných událostech.

Obrázek 10: Graf popisující jestli byli respondenti někdy seznámeni během studia jak se chovat při MU

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 11: Grafy znázorňující vliv v kové kategorii na odpovědi

Zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 11 je vlevo graf popisující jak byli respondenti z hem studia seznámeni s tím jak se chovat při MU ve v kové kategorii do 40 let. Z celkového počtu 66 respondentů této v kové kategorie bylo seznámeno 79 % s tím jak se chovat při MU. 31%, tedy 21 respondent bylo seznámeno s tím jak se chovat při MU v předmětu Občanská nauka a zeměpis. 18% což jiní 12 respondent bylo s tímto seznámeno v předmětu Branná výchova, Ochrana obyvatelstva a Krizový management. 12%, tedy 8 respondent bylo seznámeno z hem studia, ale ušli si nevzpomenli ve kterém předmětu.

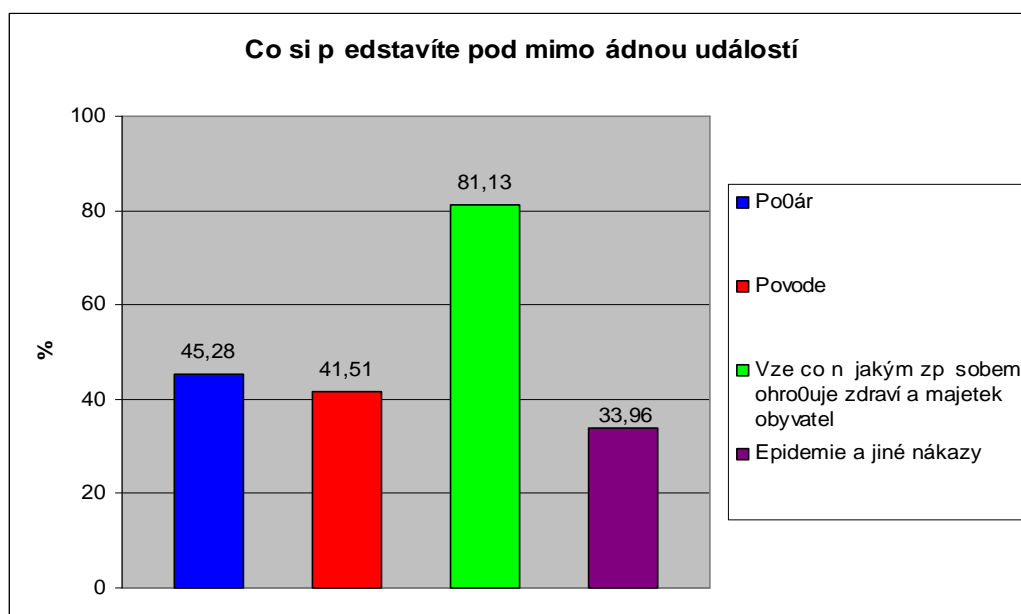
Vpravo je graf popisující, jak byli seznámeni respondenti nad 40 let. Z celkového počtu 40 respondentů této v kové kategorie jich bylo seznámeno 52 %, tedy 20 respondent jak se chovat při MU. 27 %, tedy 11 respondent bylo seznámeno v předmětu Branná výchova. 10 %, tedy 4 respondenti si nevzpomenli, ve kterém předmětu byli seznámeni jak se chovat při MU. 12 %, tedy 5 respondent bylo seznámeno v předmětu Občanská nauka a Zeměpis jak se chovat při MU.

Podle tohoto obrázku lze posoudit, že se v dnešní době na školách při výuce vnuje více tomu jak se chovat v případě mimořádné události.

Otázka .2 - Co si představíte pod mimořádnou událostí (krizovou situací)?

- Povode
- Požár
- Vše co n jakým způsobem ohrožuje zdraví a majetek obyvatel
- Epidemie a jiné nákazy

Zde mohli dotazovaní zahrnout více odpovědí. Ovšem všechny odpovědi byly správné. Nejvíce zastoupení měla odpověď, že mimořádná událost je vše co n jakým způsobem ohrožuje zdraví a majetek obyvatel. Tuto odpověď uvedlo 81 %, tzn. 86 respondentů. Dále si respondenti představují pod mimořádnou událostí požár v počtu 48 odpovědí tedy 45 %. Pod mimořádnou událostí si představuje povode 44 respondenti což činí cca. 41,5 %. Nejméně si respondenti pod mimořádnou událostí představují epidemie a jiné nákazy s počtem 36 odpovědí což činí 34 %.

Obrázek 12: Graf popisující co si lidé představují pod MU

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 3 - Setkali jste se někdy s nějakou krizovou situací (mimo žádnou událostí) osobně ?

- Ano
- Nevím
- Ne

Pokud ano s jakou? í í í í í í ..

Z celkového počtu 106 respondentů se 46 % setkala s mimo žádnou událostí. 20 %, tedy 21 respondent se setkala během fluvota s povodní. 11%, tedy 12 respondent se setkala s požárem a stejný počet respondentů nevědělo, zda se někdy během fluvota setkali s krizovou situací osobně. S krizovou situací jako například vichřice nebo únik nebezpečných chemických látek se setkali 4 %, tedy 4 respondenti. Z celkového počtu se 54%, tedy 57 respondentů nikdy během svého fluvota neseťkali s žádnou krizovou situací osobně. Na obrázku . 13 je graf zobrazující podíl kolik respondentů se během svého fluvota setkala s mimo žádnou událostí osobně pop. s jakou a kolik respondentů se neseťkalo s žádnou MU osobně.

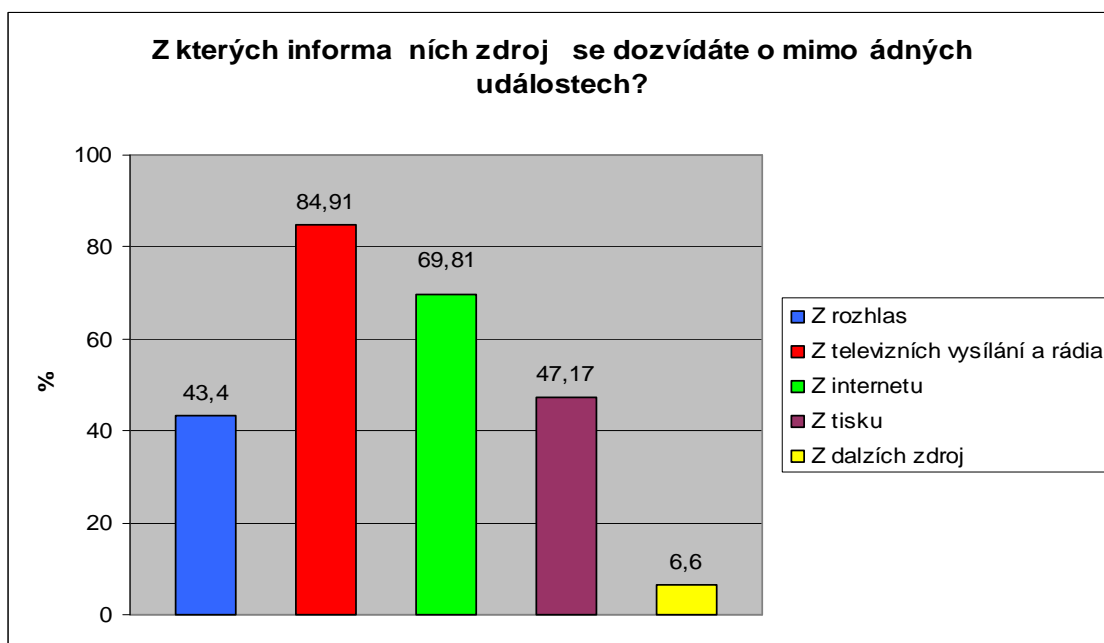
Obrázek 13: Graf znázorňující osobní setkání respondentů s Mimo žádnou událostí

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 4 - Z kterých informa ních zdroj se dozvídáte o mimo ádných událostech?

- **Z rozhlas**
- **Z televizních vysílání a rádia**
- **Z internetu**
- **Z tisku**
- **Z dal-ích zdroj í í í í í í ..**

U této otázky mohli respondenti za-krtnout více odpov dí, odkud erpají informace. 85 % tzn. 90 respondent by uvítalo kdyby informace získávali z televizního vysílání a rádia. 70 % tj. 74 respondent by pak uvítalo kdyby získávali informace z internetu. 47 % tj. 50 dotazovaných by uvítalo kdyby informace získávali z tisku. Pouze 43 % tj. 46 respondent by uvítalo kdyby informace získávali z rozhlasu. 6 % tj. 7 respondent by uvítalo kdyby informace získávali z jiných zdroj , ale ufl neuvodli ze kterých. Na obrázku . 14 je graf popisující odkud se respondenti dozvídají o MU.

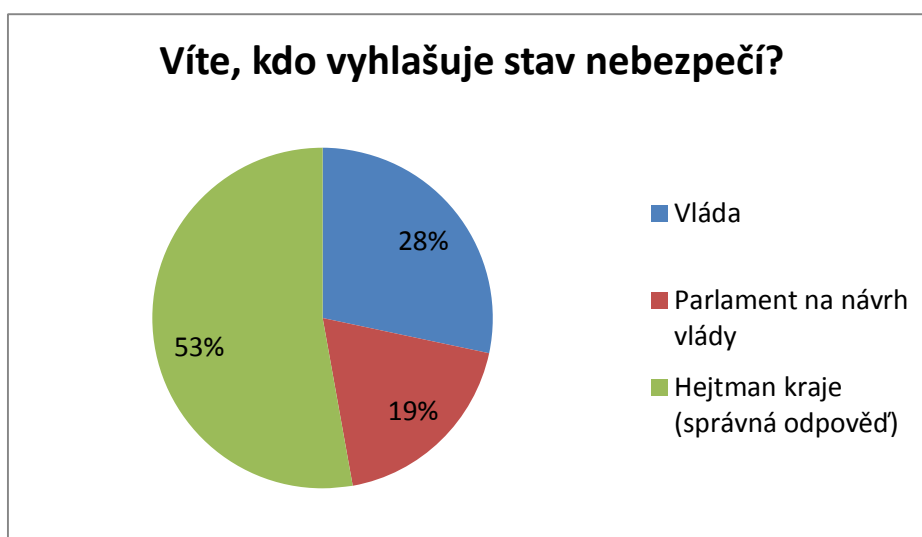
Obrázek 14: Graf popisující odkud se respondenti dozvídají o MU

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 5 - Víte, kdo vyhlašuje stav nebezpečí?

- **Vláda**
- **Parlament na návrh vlády**
- **Hejtman kraje (popř. Primátor hlavního města Prahy)**

53 % respondentů odpovědělo správně, že stav nebezpečí vyhlašuje hejtman kraje (popř. primátor hlavního města Prahy). To je celkem 56 respondentů, z toho ve věkové kategorii do 40 let bylo 66 respondentů. 4 ze 7 respondentů s ukončeným základním vzděláním odpovědělo správně, 27 z 51 respondentů s ukončeným STMvzděláním a 5 respondentů z 8 s ukončeným VTMvzděláním. Z věkové kategorie nad 40 let, která činila 40 respondentů odpovědělo správně 3 respondenti z 11 s ukončeným základním vzděláním, 15 respondentů z 27 s ukončeným STMvzděláním. V této věkové kategorii neodpověděl ani jeden ze dvou respondentů s ukončeným VTMvzděláním.

Obrázek 15: Graf znázorňuje jak respondenti odpověděli na danou otázku

Zdroj: vlastní zpracování

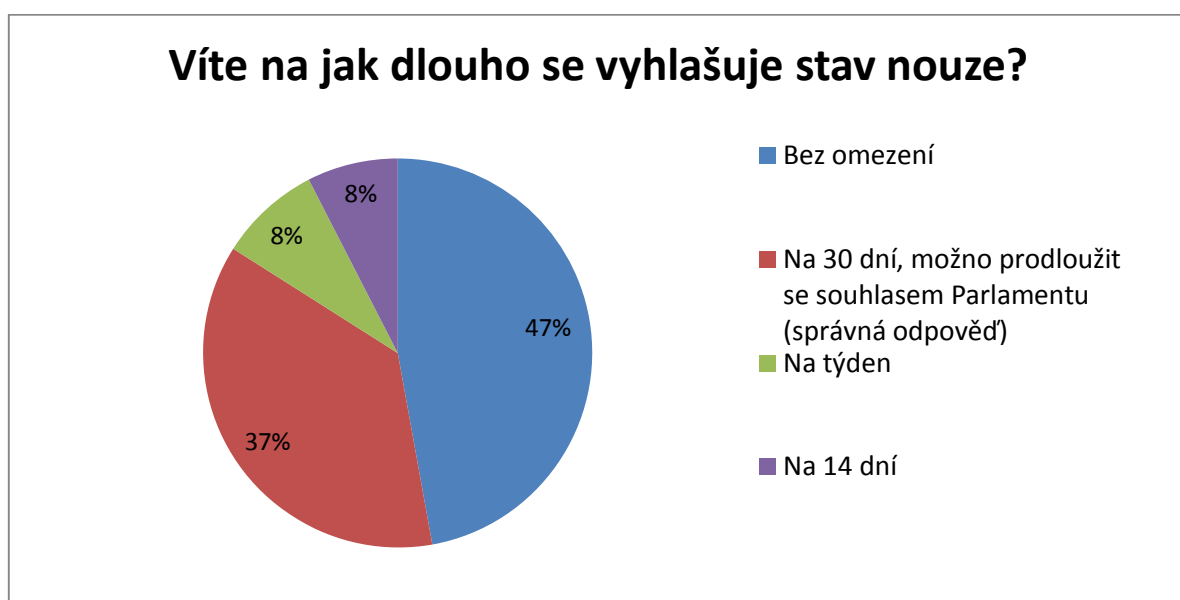
U této otázky je možno usoudit, že věková kategorie do 40 let je lépe informovaná než druhá kategorie. U věkové kategorie do 40 let nezáleží ani tak na ukončeném vzděláním nebo odpovědělo správně ze všech kategorií více než 50%. U věkové kategorie nad 40 let dopadli nejlépe respondenti s ukončeným STMSOU vzděláním, kteří jako jediný z této věkové kategorie u této otázky přesáhli 50% správných odpovědí.

Otázka . 6 - Víte, na jak dlouho se vyhlá-uje stav nouze?

- **Bez omezení**
- **Na 30 dní, ale lze možno prodloužit se souhlasem Parlamentu**
- **Na týden**
- **Na 14 dní**

Z celkového počtu 106 respondentů odpovědělo 39 správně, což činí 37 %, z tohoto počtu respondentů jich bylo 27 z věkové kategorie do 40 let. U věkové kategorie do 40 let odpověděli dobře 2 ze 7 respondentů s ukončeným základním vzděláním, tedy 28 % respondentů s ukončeným STMvzděláním této kategorie odpovědělo dobře 23 respondentů z 51. S ukončeným VTMtéto věkové kategorie odpověděli správně 2 z 8 respondentů. U věkové kategorie nad 40 let odpovědělo správně 12 respondentů ze 40. S ukončeným základním vzděláním odpověděli správně 3 z 11 respondentů. S ukončeným STModpovědělo správně 7 z 27 respondentů. S ukončeným VTMvzděláním odpověděli oba dva respondenti správně.

Nejvíce zastoupení měla v tomto dotazníkovém šetření špatná odpověď, že se stav nouze vyhlá-uje bez omezení. Takto odpovědělo 47 %, tedy 50 respondentů. Na obrázku . 17 je graf znázorňující procentní podíl odpovědí respondentů.

Obrázek 16: Graf zobrazující odpovědi dotazovaných na otázku na jak dlouho se vyhlá-uje stav nouze

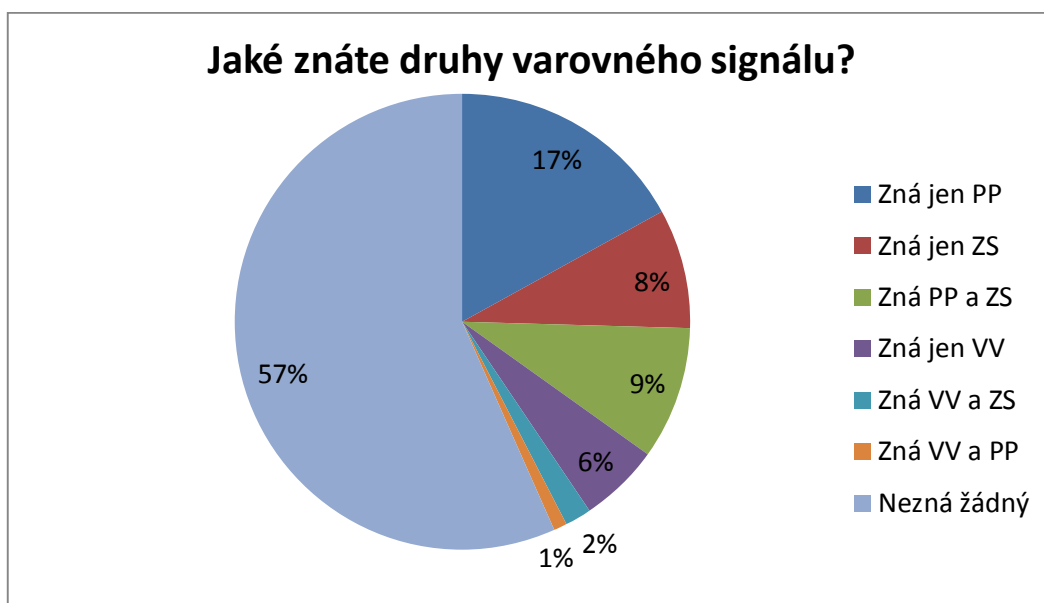
Zdroj: vlastní zpracování

U této otázky na tom byli ob v kové kategorie na stejno. Nebo v první kategorii je více respondent . P ekvapivé bylo, že se nej ast ji objevovala –patná odpov a to bez omezení.

Otázka . 7 - Jaké znáte druhy varovného signálu?

57 %, tedy 60 respondent nezná ani jeden druh varovného signálu. U v kové kategorie do 40 let nezná žádný z varovných signál 4 ze 7 respondent s ukon eným základním vzd láním, 30 z 51 respondent s ukon eným STMvzd láním, 4 z 8 respondent s ukon eným VTMvzd láním. U této v kové kategorie tedy vyplývá, že kolem 50 % respondent nezná ani jeden z varovných signál . U v kové kategorie nad 40 let nezná žádný z varovných signál 3 z 11 respondent s ukon eným základním vzd láním, 19 z 27 respondent s ukon eným STMvzd láním a ani jeden ze dvou respondent s ukon eným VTMvzd láním. Z celkového po tu 106 respondent zná 17 %, tedy 18 respondent jen pořírní poplach. 8 % zná jen zkou–ku sirén a 9 % zná zkou–ku sirén a pořírní poplach.

Z vý–e uvedených dat vyplývá, že ani jedna skupina není dostate n informována, jaké jsou druhy varovných signál . Nejše pak na tom byli respondenti do 40 let i nad 40 let s ukon eným STMvzd láním. U obou v kových kategorií a r zného ukon eného vzd lání nep esáhly nikde správné odpov di 50 %. Na obrázku . 18 je graf popisující procentní podíl jak respondenti znají varovné signály.

Obrázek 17: Graf znázor ující jaké druhy varovných signál respondenti znají

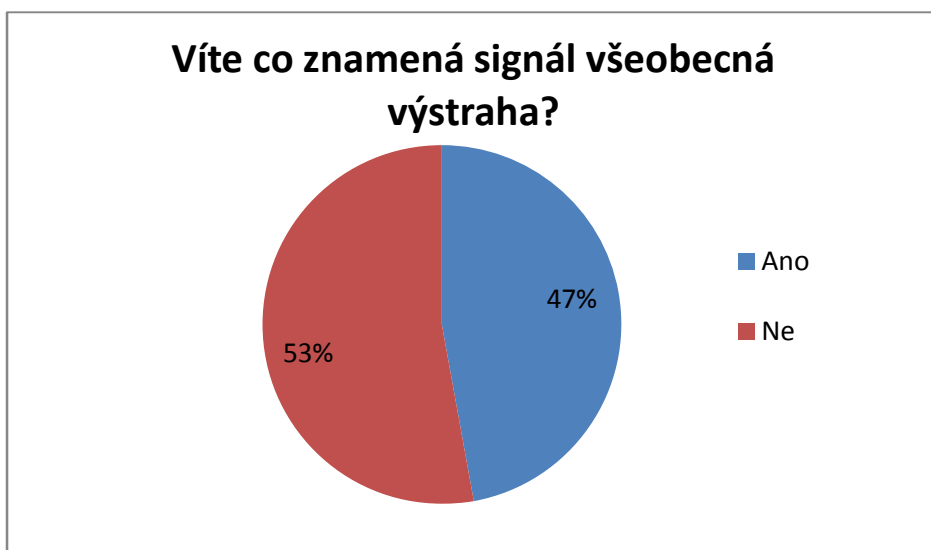
Zdroj: vlastní zpracování

U této otázky je dále zajímavé, že signál všeobecnou výstrahu zná jen 9 % cca. 10 respondentů, oproti tomu 47 % tedy 50 respondentů uvedlo u níže uvedené otázky, že zná signál všeobecnou výstrahu. U těchto 10 respondentů se lze domnívat, že tento signál skutečně znají. U zbylých 24 respondentů zná tento signál pouze pasivně, což znamená, když vidí jeho název tak u něj dále v dotazníku uvedli jeho tón správně. 16 respondentů řálo, že tento signál zná.

Otázka . 8 - Víte, co znamená signál všeobecná výstraha?

- **Ano**
- **Ne**

Z celkového počtu 106 respondentů 47%, tedy 50 respondentů ví, co znamená signál všeobecná výstraha. 53 %, tedy 56 respondentů neví, co znamená signál všeobecná výstraha. Na obrázku . 19 je graf zobrazující procentní podíl respondentů podle toho zda vědí či nevědí, co znamená signál všeobecná výstraha. 6 ze 7 respondentů s ukončeným základním vzděláním ve věkové kategorii do 40 let neví, co tento signál znamená. 27 z 51 respondentů s ukončeným STM vzděláním také neví, co tento signál znamená a 3 z 8 respondentů s ukončeným VTM také neví. U věkové kategorie nad 40 let s ukončeným základním vzděláním neví, co tento signál znamená 9 z 11 respondentů, u respondentů s ukončeným STM vzděláním to neví 11 z 27 respondentů a u respondentů s ukončeným VTM vzděláním to neví jeden ze dvou respondentů.

Obrázek 18: Graf zobrazující kolik respondentů zná i nezná signál všeobecnou výstrahu

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 9 - Který z následujících signálů označuje všeobecnou výstrahu.

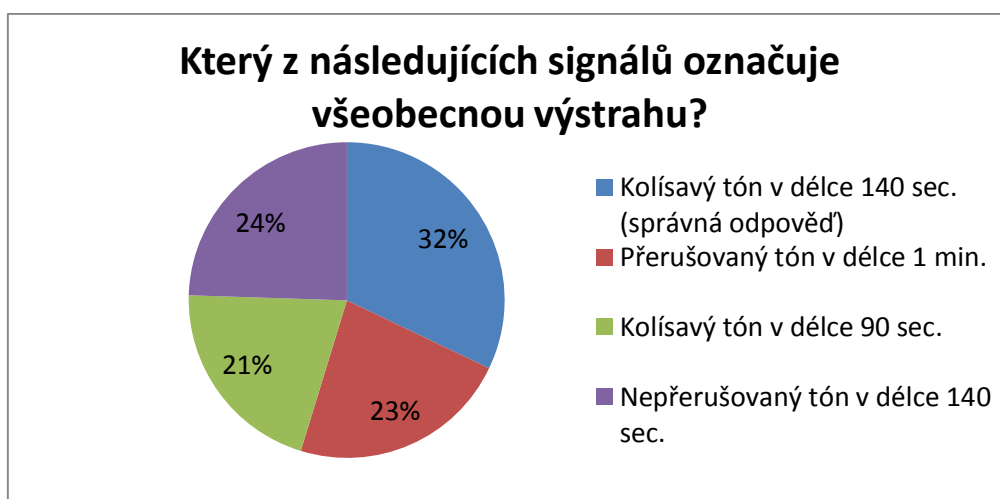
- Kolísavý tón sirén v délce 140 sec.
- Přerušovaný tón sirén v délce 1 min.
- Kolísavý tón sirén v délce 90 sec.
- Nepřerušovaný tón sirén v délce 140 sec.

Z celkového počtu odpovědí bylo správně pouze 32 %, tedy 34 respondentů. Na obrázku 19 je graf zobrazující procentní podíl odpovědí respondentů.

U věkové kategorie do 40 let se základním vzděláním odpověděl pouze jeden respondent správně což se shoduje s tím, že pouze jeden věděl, co znamená signál všeobecná výstraha. U respondentů se STM vzděláním odpověděl 18 respondentů správně, o 6 respondentů méně než odpověděl, že ví, co znamená signál všeobecná výstraha. U respondentů s VTM vzděláním odpověděli 2 správně což je o 4 méně než co odpověděli, že znají signál všeobecnou výstrahu.

U věkové kategorie nad 40 let se základním vzděláním neodpověděl ani jeden z respondentů správně. 2 respondenti uvedli, že ví co znamená signál všeobecná výstraha, ale v případě vyhlášení by tento signál nepoznali. Respondent s ukoněným STM vzděláním odpověděl správně 11 což je o 5 méně než co uvedli že znají tento signál. Jeden respondent s ukoněným VTM odpověděl správně což odpovídá jeho předchozí odpovědi.

Podle předchozího grafu lze posoudit, že 16 respondentů co uvedlo, že zná signál všeobecnou výstrahu pak její tón sirény jen tipovali.

Obrázek 19: Graf popisující správné i nesprávné odpovědi respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 10 - Co ud láte, kdyflusly-íte varovný signál?

V tabulce . 2 jsou uvedeny nej ast j-ích odpov dí respondent . V p íloze A je tato tabulka, která byla dále zpracována podle v kových kategorií a podle ukon eného vzd lání.

Na prvním míst se objevila nej ast ji odpov a to 20krát, kde respondenti uvád jí, fle zjistí co se d je a podle toho se zachovají. To je podle mého názoru nejlep-í odpov z nej ast j-ích odpov dí.

Na druhém míst se umístila odpov , fle nebudou d lat nic nebo, fle nev dí, co by m li d lat a to 19 krát. To je pouze jejich neinformovanost, nezájem nebo lenost. Vždy by m li v d t alespo základní pokyny, které uvád jí to, co by m li ud lat.

Na t etím míst se umístila odpov , fle p jdou dom a zapnou si televizi nebo rádio a po kají na dal-í pokyny celkem 18 krát. To je správná odpov tak na p l. Kdyby byli n kde poblífl svého domu nap . na dvorku tak je dob e, fle p jdou dom . Ale jestli se nacházejí v práci, tak by m li z stat v práci a tam po kat na dal-í pokyny, jelikofl kdyby se v-ichni rozjeli z prací domu, v-ude by vznikly kolony a spousta nehod, které by akorát zp sobily zmatek. Takfle by se mofná dom ani v bec nedostali.

Na tvrtém míst se objevila odpov , fle se schovají nebo ute ou a to 14 krát. To taky není správná odpov , nebo by akorát zp sobili zmatek a obec by je poh e-ovala. Jelikofl pochybuji, fle by n kdo z lidí, co ute ou nebo se n kam schovají, upevnili na domovní dve e líste ek s tím, kdo a kam ode-el.

Na pátém míst se objevila odpov , fle si sbalí evakua ní zavazadlo. Cofl taky není dobrá odpov , nebo by m l mít toto evakua ní zavazadlo kaflký doma p ipraveno p i ruce. Nap . d leflité dokumenty by m li mít v-ichni na jednom míst , aby se p i evakuaci nezdrflovali hledáním t chto dokument .

Tabulka 2: Tabulka uvádí po et nej ast j-ích odpov dí

Po adí	Nej ast j-í odpov dí	Po et
1.	Zjistím co se d je a podle toho se zachovám	20
2.	Nevím / nic	19
3.	P jdu domu a zapnu televizi nebo rádio a po kám na dal-í pokyny	18
4.	Ute u / n kam se schovám	14
5.	Sbalím si evakua ní zavazadlo	9
6. - 7.	Dostavím se na místo shromáfd ní	5
6. - 7.	Zav u dve e a okna	5
8.	Zavolám rodin jestli jsou v po ádku	4
9.	Zjistím jestli není první st eda v m síci, a pak se rozhodnu co budu d lat	3
10.	Pokra uji ve spánku	2

Zdroj: vlastní zpracování

Odpovědi respondentů byly dále rozděleny podle věkových kategorií a to do 40 let a nad 40 let a podle ukončeného vzdělání. Tato tabulka viz příloha B.

- U věkové kategorie do 40 let s ukončeným základním vzděláním nejast j-í odpovědí bylo, že nic neudělají nebo nevědí, co budou dělat. Toto uvedlo 6 ze 7 respondentů. S ukončením STM vzděláním bylo nejast j-í odpovědí, že půjdou domů, zapnou si televizi nebo rádio a pokračují na další pokyny. Toto odpovědělo 11 respondentů z 51. S ukončením VTM vzděláním bylo nejast j-í odpovědí, že zjistí co se děje a podle toho se zachovají. Toto odpovědělo 3 z 8 respondentů.
- U věkové kategorie do 40 let s ukončeným základním vzděláním bylo nejast j-í odpovědí, že si sbalí evakuační zavazadlo a to v počtu 4 z 11 respondentů. U respondentů s ukončením STM vzděláním bylo nejast j-í odpovědí, že nic neudělají nebo nevědí, co by měli dělat. Tato odpověď se objevila 6 z 27 respondentů. U respondentů s ukončením VTM bylo odpovědí, že si sbalí evakuační zavazadlo.

Otázka . 11 - Co by podle Vás mělo obsahovat evakuační zavazadlo?

V tabulce . 3 jsou uvedeny nejast j-í odpovědi respondentů. U této otázky odpověděli skoro všichni respondenti stejně. Nejast j-í odpovědi byly doklady, které se objevily celkem 62 krát. Na druhém a tímto místě skonily základní potraviny a voda, které se objevily 55 krát. Na čtvrtém místě potom skonilo oblečení s počtem 49. Na pátém místě se pak objevily léky s celkovým počtem 37. Další častou se vyskytovanou odpovědí byly základní hygienické potřeby, peníze a cennosti, baterka a zápalky. Další odpovědí bylo podle respondentů, že by evakuační zavazadlo mělo obsahovat mobilní telefon. Se stejným počtem odpovědí respondenti uvedli, že by evakuační zavazadlo nemělo obsahovat nic. U těchto respondentů vzniká otázka jestli mají vůbec nějakou představu co by evakuační zavazadlo mělo představovat. Překvapivou odpovědí se pak staly cigarety a alkohol, které se objevily celkově 8 krát. A poslední místo zaujali domácí mazlíci.

Tabulka 3: Tabulka uvádí počet nejastjích odpovědí u této otázky

Po adí	Nej ast j-í odpov di	Po et
1.	Doklady, dokumenty	62
2. - 3.	Potraviny	55
2. - 3.	Voda	55
4.	Oble ení, deky	49
5.	Léky, lékárni ka	37
6.	Základní hygienické pot eby	26
7.	Peníze, cennosti	22
8.	Baterku, zápalky	16
9. - 10.	Mobilní telefon	10
9. - 10.	Nic	10
11.	Alkohol a cigarety	8
12.	Domácí mazlí ky	2

Zdroj: vlastní zpracování

U této otázky byl proveden bliř-í rozbor podle v kové kategorie do 40 let a nad 40 let dále podle ukon eného vzd lání. Tato tabulka nej ast j-ích odpovědí u t chto kategorií a vzd lání se nachází v p íloze B.

- U v kové kategorie do 40 let s ukon eným základním vzd láním byly nej ast j-í odpovědí potraviny, voda a mobilní telefon. U respondent se STMvzd láním byly nej ast j-í odpovědi doklady, dále potraviny, voda a oble ení. U respondent s VTMvzd láním byly nej ast j-í odpovědi také potraviny, voda, doklady a základní hygienické pot eby.
- U v kové kategorie nad 40 let s ukon eným základním vzd láním byly nej ast j-í odpovědí doklady, oble ení, voda. U respondent se STMvzd láním byly nej ast j-í odpovědi doklady, voda a potraviny. U respondent s VTMvzd láním byly nej ast j-í odpovědi potraviny, voda, léky, peníze.

Pe kvapivá odpověď alkohol a cigarety se objevila 4 krát u v kové kategorie do 40 let s ukon eným STMvzd láním. Dále 2 krát u v kové kategorie nad 40 let s ukon eným STMvzd láním. Jednou se objevila u obou v kových kategoriích s ukon eným základním vzd láním. Odpověď domácí mazlí ci se pak objevila jednou u obou v kových kategoriích s ukon eným STMvzd láním.

Otázka . 12 - Víte, kde má vaše město/obec místo shromáždění pro případ evakuace?

- **Ano**
- **Ne**

27 %, tedy 29 respondentů ví kde se v jejich městě/obci nachází místo shromáždění v případě evakuace. 73 %, tedy 77 respondentů neví kde se toto místo shromáždění v jejich městě/obci nachází. Není tedy jisté, co by dělali v případě vyhlášení evakuace. Na obrázku . 21 je graf popisující kolik respondentů ví kde je v místě jeho bydliště místo shromáždění v případě evakuace.

Obrázek 20: Graf určující kolik dotazovaných ví, kde v místě bydliště mají místo shromáždění v případě evakuace

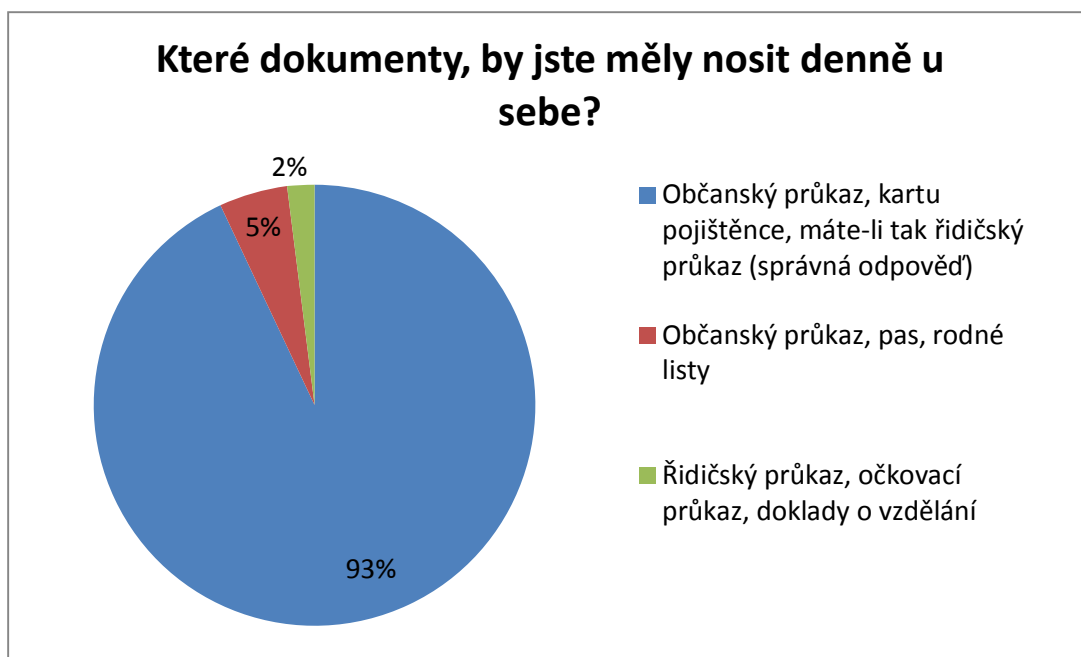
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 13 - Které dokumenty byste měli nosit denně u sebe?

- **Občanský průkaz, kartu pojištěnce, máte-li tak občanský průkaz**
- **Občanský průkaz, pas, rodné listy**
- **občanský průkaz, obojživelný průkaz, doklady o vzdělání**

93 %, tedy 99 respondentů z celkového počtu 106 respondentů odpovědělo správně. Tato otázka testovala spíše jejich pozornost při vyplňování daného dotazníku. 7 respondentů si

nejspíše nedošlo tyto možnosti do konce. Na obrázku . 22 je názor respondentů na dokumenty, které by měli nosit denně u sebe.

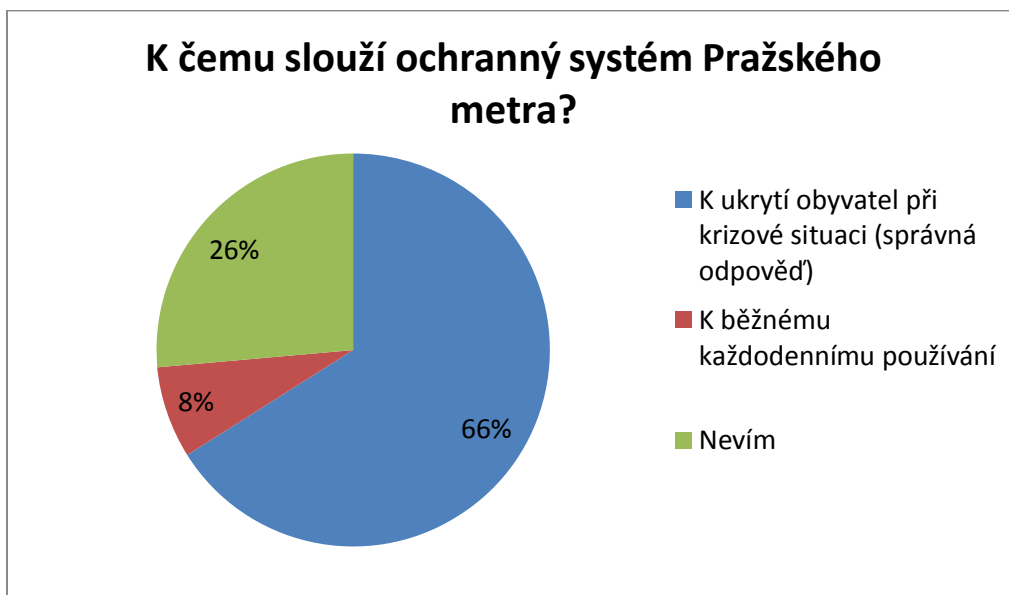
Obrázek 21: Graf zobrazující, které dokumenty by lidi měli nosit denně u sebe

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 14 - K čemu slouží ochranný systém Pražského metra?

- K ukrytí obyvatel při krizové situaci
- K bezpečnému každodennímu používání
- Nevím

Ochranný systém Pražského metra slouží k ukrytí obyvatel při mimořádné události i krizové situaci. 66 %, tedy 70 respondentů odpovědělo správně. 26 %, tzn. 27 respondentů se přiznalo, že neví k čemu slouží tento ochranný systém. 8 %, tzn. 9 respondentů označilo, že tento ochranný systém Pražského metra slouží ke každodennímu používání. Na obrázku . 23 je názor respondentů k čemu slouží ochranný systém Pražského metra.

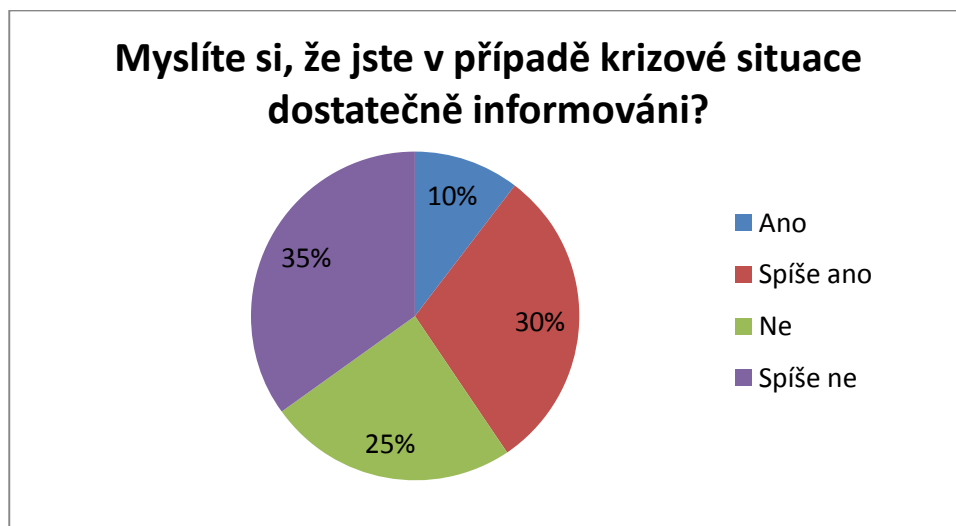
Obrázek 22: Graf popisující k čemu slouží podle respondentů ochranný systém Pražského metra

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka . 15 - Myslíte si, že jste v případě krizové situace dostatečně informováni?

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne

Na konci tohoto dotazníku byla položena otázka, zda si respondenti myslí, že jsou dostatečně informováni v případě krizové situace. Výsledky z této otázky jsou k vidění na následujícím obrázku . 24. Z celkového počtu 106 dotazovaných si jich 11 myslí, že jsou dostatečně informováni. 32 dotazovaných si myslí, že jsou spíše dostatečně informováni. 26 dotazovaných si myslí, že nejsou vůbec informováni a poslední skupina 37 lidí si myslí, že by mohli být lépe informováni.

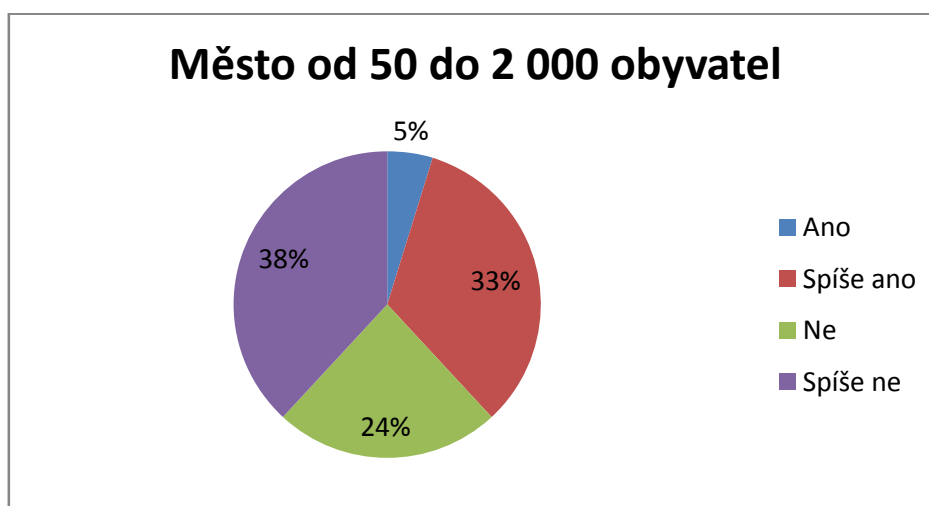

Obrázek 23: Graf zobrazující jak jsou respondenti informováni o Mimořádných událostech

Zdroj: vlastní zpracování

U tohoto průzkumu se navíc zkoumalo, jestli si myslí obyvatelé v tichých nebo menších městech zda jsou dostatečně informováni o mimořádných událostech. Pro tento průzkum byly zvoleny tři velikosti měst a to podle počtu obyvatel od 50 do 2 000, od 2 000 do 5 000, od 5 000 do 10 000 a nad 10 000 obyvatel.

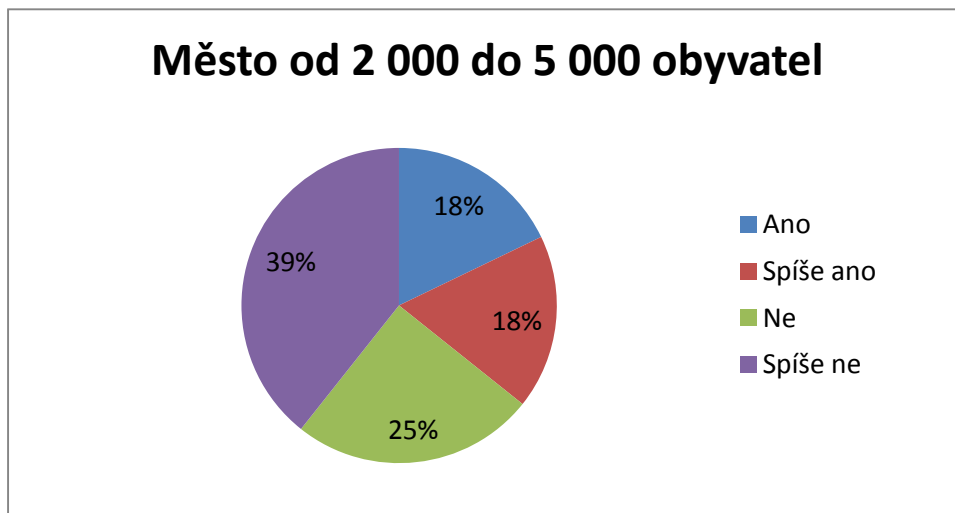
Na níže uvedeném obrázku 24 je znázorněno na grafu, jak si respondenti myslí, že jsou informováni o MU v obci/městečku počet obyvatel od 50 do 2 000. Tímto respondentem bylo z celkového počtu 106 bylo 42. 38 % si myslí, že spíše nejsou dostatečně informováni naopak 2 respondenti si myslí, že jsou dostatečně informováni.

Obrázek 24: Graf zobrazující jak jsou respondenti informováni o MU ve městech s počtem obyvatel od 50 do 2 000 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování

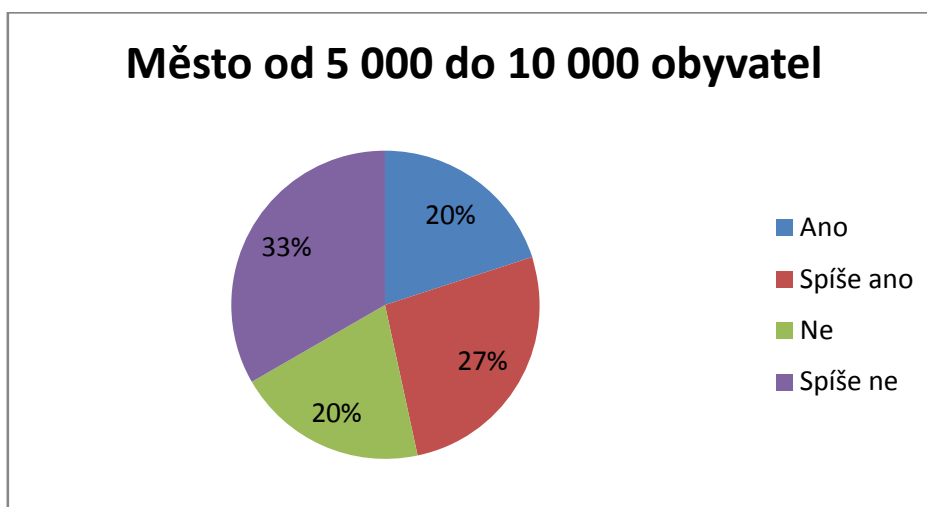
Na obrázku . 26 je graf ukazující, jak si myslí respondenti z měst o velikosti od 2 000 do 5 000 obyvatel, že jsou informováni o mimořádných událostech. Třicet respondentů bylo 28. U této kategorie se také nejčastěji objevila odpověď, že spíše nejsou dostatečně informováni. Takto odpovědělo 11 respondentů a 5 respondentů si myslí, že je dostatečně informováno.

Obrázek 25: Graf zobrazující informovanost ve městech s počtem obyvatel od 2 000 do 5 000

Zdroj: vlastní zpracování

Na následujícím obrázku . 27 je znázorněna kategorie, jak si myslí, že jsou respondenti informováni o MU z měst o velikosti od 5 000 do 10 000 obyvatel. U této kategorie bylo 15 respondentů. Zde se nejvíce objevila odpověď, že nejsou spíše dostatečně informováni v počtu 5 respondentů. Celkem 4 respondenti si myslí, že jsou spíše dostatečně informováni. 3 respondenti si myslí, že jsou dostatečně informováni a 3 respondenti si myslí, že nejsou dostatečně informováni.

Obrázek 26: Graf znázorňující informovanost o MU ve městech od 5 000 do 10 000 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování

Na následujícím obrázku . 28 je znázorněna kategorie, jak si myslí, že jsou respondenti informováni o MU z měst o velikosti nad 10 000 obyvatel. U této kategorie bylo 21 respondentů. Zde se nejvíce objevila odpověď, že jsou spíše dostatečně informováni v počtu 9 respondentů. Celkem 6 respondentů si myslí, že nejsou dostatečně informováni. 5 respondentů si myslí, že spíše nejsou dostatečně informováni a 1 respondent si myslí, že je dostatečně informován.

Obrázek 27: Graf znázorňující informovanost o MU ve městech nad 10 000 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto průzkumu u těchto kategorií měst vyplývá, že nejvíce informovaní si přijdou respondenti, kteří bydlí ve městech s počtem obyvatel nad 10 000 a od 5 000 do 10 000 obyvatel. Respondenti, kteří si myslí, že jsou nejméně informováni pak pocházejí z měst s počtem obyvatel od 50 do 2 000 obyvatel.

7 Návrhy na zlepšení současného stavu

Výše uvedený dotazník ukazuje, jaká je současná situace ohledně krizové připravenosti obyvatelstva na mimořádné události a krizové situace.

Většina respondentů byla z hem studia a ufl na základní, střední i vysoké škole seznámena jak se chovat při mimořádných událostí. Podle následujících odpovědí respondentů lze však posoudit, že tomu zřejmě ve škole nevěnovali moc velkou pozornost. I když se dá říci, že dříve tomuto tématu byla věnována na školách větší pozornost díky především branné výchově, která byla dříve na školách povinným předmětem.

Respondenti, kteří se někdy setkali s mimořádnou událostí, se nejvíce setkali s povodní nebo s požárem. V obcích trpících povodněmi, by měla tato obec mít určitá opatření, jako jsou například protipovodňové hráze. V mnoha obcích tohoto typu tato opatření chybí. V těchto obcích by se měla zlepšit informovanost obyvatel.

Na otázku kdo vyhledá stav nebezpečí odpověděla více než polovina obyvatel správně, ale v případě otázky znějící „Na jakou dobu se vyhledá stav nouze“ ufl odpovědělo značně méně dotazovaných správně. Z toho lze usoudit, že informovanost obyvatel, co se týká krizových stavů, je nedostatečná. Proto by se měly v tomto případě zavést semináře, které povedou složky IZS. Nebo podle výsledků odkud přejímají respondenti informace o mimořádných událostech by nebylo na škodu natočit video, které by bylo v televizním vysílání, a nebo rozhovory s odborníky na toto téma v rádiích.

To, že mnoho respondentů nezná žádný z „varovných signálů“ je alarmující. To má za následek i to, že v případě mimořádné události jich mnoho neví, co mají dělat. Mnoho lidí se jde jen kam ukryt a mnoho jich utěšuje, že když se něco stane, že je obec bude pohledovat. Tím říkají, že ti, co by odešli, dali na dveře lístek s tím, kdo a kam odešel.

V České republice byla předána příručka jak se chovat při mimořádné události. Převážně se vydávají pro určitá místa. Existují příručky jako například kapesní průvodce, který vydalo město Opava, dále je to příručka pro obyvatele města Stramberk, příručka hasičského záchranného sboru České republiky a spousta dalších.

Většina respondentů uvedla správně, co by podle nich mělo být v evakuačním zavazadlu. Ale přece jen pár výjimek se našlo, kteří absolutně neví, co by evakuační zavazadlo mělo obsahovat. Jednou z jejich častou odpovědí bylo nic nebo cigarety a alkohol.

Většina respondentů neví, kde mají v případě evakuace ve své obci místo ke shromáždění. Toto by si měli vzít na starost obecní úřady například starosta obce, aby dostatečně informovali

obyvatele obce nebo v případě evakuace toto místo prostřednictvím místního rozhlasu oznámili.

Vedle příruček existují i letáky, které informují obyvatelstvo co dělat v případě mimořádné události, ale obyvatelstvo je v těchto metodách značně odtažitější. Letáky je nezajímají a často končí v odpadkách. Dokud daného člověka nepotká osobně nějaká mimořádná událost tak se vůbec o připravenost nestará a nezajímá.

Toto téma by se mělo objevovat více na kolech v krátkých seminářích nebo alespo jednou či dvakrát ročně při besedách, které by měly mít na starost složky IZS. Až by se tyto semináře týkaly připravenosti na MU a nebo jak se chovat při jejich průběhu. Na základních kolech by to mělo zejména probíhat formou zábavné výuky, kde by jim byly názorně ukázány zásady připravenosti. Jako vhodné doporučení by se měly tyto besedy konat na všech základních a středních kolech alespo jednou za rok. Tyto besedy by se neměly konat jen pro základní a střední kole, ale i pro civilní občany každého vku.

Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na krizovou připravenost obyvatel v případě mimořádných událostí. Mimořádná událost může nastat nečekaně a jakýmkoliv způsobem ohrozit život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Obsahem této práce také byl popis současného stavu a vnímání pojmu odolnost regionu resp. odolné komunity. Kde lze konstatovat, že tyto pojmy byly dostatečně vyjasněny. Zejména se jednalo o resilienci tedy odolnost, dále odolnost komunity a jedince a v neposlední řadě připravenost komunity.

Prvním cílem bylo vymezit základní pojmy týkající se ochrany obyvatelstva, –lo především o vymezení pojmů krizová situace, mimořádná událost, krizové stavy, evakuace atd., které jsou popsány v první kapitole, která se zabývá vymezením základních pojmů.

Jedním z cílů této práce bylo zjistit, zda respondenti vědí jak se chovat v případě evakuace, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo a další věci ohledně evakuace. Například u otázky „Co by podle respondentů mělo obsahovat evakuační zavazadlo? lze říci, že jsou respondenti dostatečně informováni. Nejčastěji se objevovala odpovědi doklady, potraviny, voda. Celkem zarážející je, že pouze 27 % ví, kde má jejich obec i místo shromáždění v případě evakuace. V tomto případě lze domnívat, že v tomto ohledu nejsou respondenti dostatečně informováni.

Pokud jde o krizi, ta vzniká, když se člověk (organizace, firma) na cestě za důležitými životními cíli setká s takovou překážkou, kterou v obvyklém případě není schopen překonat obvyklými metodami a prostředky –ení problémů. Krize mohou mít nejrozličnější podobu.

Pojem „krizový stav“ je právní kategorie. Krizový stav se liší od krizové situace nevzniká eskalací hrozeb ani krizových situací, ale musí být vyhlášen. Tyto krizové stavy vyhláší v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v případě návaznosti na její charakter a rozsahu hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR popřípadě vláda ČR (stav nouze) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav).

Jedním z cílů této práce bylo zjistit, jak dotazovaní znají krizové stavy. Například u otázky „5 Kdo vyhláší stav nouze - odpověďlo správně 53 % tzn. 56 respondentů. Byli lépe informováni respondenti do 40 let věku tu 36 než nad 40 let věku tu 18. Další otázkou zjišťující, jak respondenti znají krizové situace, byla otázka „6 Na jak dlouho se vyhláší stav nouze. U této otázky odpověďlo celkem 37 % tzn. 39 respondentů správně. Ve věku do 40 let to bylo 27 z 66 respondentů a ve věku nad 40 let to bylo 12 ze 40 respondentů.

Dalším cílem této práce bylo zjistit, co by respondenti dělali, kdyby uslyšeli varovný signál. V této věci se dá říci, že respondenti nejsou vůbec informováni, co by měli dělat. Nejastější odpovědí bylo, že zjistí, co se děje a podle toho se zachovají. 19x se objevila odpověď, že respondenti neví, co by dělali. A 18x se objevila odpověď, že přijdou domů a zapnou si televizi nebo rádio a poslechnou si další pokyny. Což není tak dobrá odpověď, jelikož když se budou respondenti nacházet v práci a budou chtít rychle odjet domů zprávy na silnicích chaos, kolony a spoustu dopravních nehod. Zde by bylo potřeba zvýšit informovanost respondentů.

Posledním cílem této práce bylo zjistit úroveň informovanosti respondentů ohledně varovných signálů. To, že 57 % tj. 60 respondentů si nevzpomenlo ani na jeden z varovných signálů je alarmující. Respondenti v tomto ohledu nejsou dostatečně informováni. To má také za následek, že neví, co mají dělat, když uslyší varovný signál. Zde by se měla zlepšit informovanost obyvatel prostřednictvím přednášek od složek IZS nebo odborníků na toto téma.

Cíl týkající se vymezení základních pojmů ochrany obyvatelstva, např. krize, krizové situace a mimořádné události lze označit za splněný. Především to byla jejich připravenost a informovanost. Pozornost této práce byla zaměřena na průzkum informovanosti a připravenosti obyvatel na krizové situace Pardubického kraje. Posledním cílem této práce bylo zjistit úroveň informovanosti respondentů ohledně varovných signálů, který lze označit také za splněný.

Použitá literatura

- [1] ANTUTMÁK, E. Krizový management: hrozby - krize - p íleflitosti. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer eská republika, 2009. ISBN 978-80-7357-488-8.
- [2] BATMTECKÁ, B. et al. 2005. Terénní krizová práce. Psychosociální interven ní týmy. Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0708-X.
- [3] Civilní obrana v minulosti. Institut ochrany obyvatelstva [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.ioolb.cz/files/sbornik/docs/sach.DOC.pdf>
- [4] Evakuace. Záchranný kruh [online]. 2009 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/varovani_signaly_vystrahy/co_je_evakuace.html
- [5] Evakuace obyvatelstva. HASI SKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR R [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/evakuace-obyvatelstva.aspx>
- [6] INCOSE: Resilient Systems Working Group (SSWG). International Council on Systems Engineering Website [online]. © 1996-2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://incose.org/practice/techactivities/wg/rswg/>.
- [7] JONES, G., MOORHOUSE, A. Jak získat psychickou odolnost: Strategie vít z , které zm ní vá–pracovní výkon. Vyd. 1. Praha 7: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3022-6.
- [8] Krizová p ipravenost. HASI SKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR hlavního m sta PRAHY [online]. 2012 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: http://www.hzspraha.cz/soubory/oo_rizeni.html
- [9] Krizové tábý kraje a obcí. Kraj Vyso ina [online]. 2002-2013 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/krizove-staby-kraje-a-obci/d-541700/p1=26739>
- [10] Krizový stav. MVCR [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/krizovy-stav.aspx>
- [11] Lesní pofláry. Záchranný kruh [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/pozary/lesni_pozary_2.html
- [12] Mimo ádný události. Ochranný kruh [online]. 2009 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne_udalosti/mimoradne_udalosti_zakladni_pojmy.html

- [13] Ochrana obyvatelstva v České republice. Základy medicíny katastrof [online]. 2012 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://zsf.sirdik.org/kapitola3/3-1-1-ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice>
- [14] PLEVOVÁ, I. a kol. Management v o-et ovatelství. vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-3871-0.
- [15] Poflár. Záchranný kruh [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/pozary/pozar_zakladni_informace.html
- [16] Pro p ípad ohrožení: P íru ka pro obyvatele. Praha: Existenciála, 2002.
- [17] PROCHÁZKOVÁ, D. Bezpe nost a krizové ízení. 1. vyd. Praha: Police History, 2006. ISBN 80-86477-35-5.
- [18] P ehled krizových stav . Hasi ský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. 2003 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/prehled-krizovych-stavu>
- [19] P ehled varovných signál . Koprivnice [online]. 2012 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.koprivnice.cz/index.php?id=prehled-varovnych-signalu-koprivnice>
- [20] Resilience: Define Resilience at Dictionary.com. Dictionary.com: Find the Meanings and Definitions of Words at Dictionary.com [online]. Oakland, 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://dictionary.reference.com/browse/resilience>.
- [21] SMETANA, M. Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povod ové plány. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0.
- [22] Stru ná historie CO v na-ích podmínkách. Institut ochrany obyvatelstva [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: http://www.ioolb.cz/ioo_historie.php
- [23] Stupn povod ové aktivity. Ochranný kruh [online]. 2009 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne_udalosti/stupne_povodnove_aktivity.html
- [24] Systém krizového ízení. HZS R [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-system-krizoveho-rizeni-system-krizoveho-rizeni.aspx>
- [25] TILHÁNEK, B.; DVO ÁK, J. *Stru ná historie ochrany obyvatelstva v na-ích podmínkách*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra, Hasi ský záchranný sbor R, 2003. ISBN 80-86640-12-4.
- [26] TOLCOVÁ, I. Vývoj resilience v d tství a dosp losti. Vyd. 1. Praha 7: Grada Publishing, 2009. 104 s. ISBN 978-80-247-2947-3.

- [27] Varování obyvatelstva v České republice. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- [28] Výkonné složky civilní protiletecké ochrany. P. K. modeling and history web [online]. 2013 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.pkmodely.estranky.cz/clanky/cpo-a-luftschutz-1929---1945/cpo-1929---1938.html>
- [29] VYM TAL, TMKrizová komunikace a komunikace rizika. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2510-9.
- [30] Zákon č. 82/1935Sb. o ochraně a obraně proti leteckým útokům
- [31] Zákon č. 240/2000Sb. o krizovém řízení a změnách některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Seznam příloh

Příloha A: Nej častější odpovědi na otázku . 10 podle jednotlivých kategorií respondent

Příloha B: Nej častější odpovědi na otázku . 11 podle jednotlivých kategorií respondent

Příloha C: Dotazník

Příloha A

Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené základní vzdělání	
Uteču/někam se schovám	6x
Nevím /nic	1x
Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené SŠ vzdělání	
Půjdu domu a zapnu televizi nebo rádio a počkám na další pokyny	11x
Zjistím co se děje a podle toho se zachovám	10x
Dostavím se na místo shromáždění	4x
Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené V TM vzdělání	
Zjistím co se děje a podle toho se zachovám	3x
Nevím/nic	2x
Půjdu domu a zapnu televizi nebo rádio a počkám na další pokyny	1x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené základní vzdělání	
Sbalím si evakuační zavazadlo	4x
Nevím/nic	3x
Zjistím co se děje a podle toho se zachovám	2x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené S TM vzdělání	
Nevím/nic	6x
Zjistím co se děje a podle toho se zachovám	5x
Půjdu domu a zapnu televizi nebo rádio a počkám na další pokyny	4x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené V TM	
Sbalím si evakuační zavazadlo	1x
Vyhledám vhodný úkryt	1x

Příloha B

Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené základní vzdělání	
Potraviny, vodu, mobilní telefon	3x
Doklady, baterie, zápalky	2x
Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené S TM vzdělání	
Doklady	31x
Potraviny	27x
Vodu, oblečení, deku	26x
Respondenti do 40 let, kteří mají ukončené V TM vzdělání	
Potraviny	7x
Vodu	6x
Doklady, hyg. potřeby	5x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené základní vzdělání	
Doklady	10x
Oblečení	7x
Vodu	5x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené S TM vzdělání	
Doklady	14x
Vodu	13x
Potraviny	12x
Respondenti nad 40 let, kteří mají ukončené V TM	
Potraviny, vodu, léky, peníze	1x

Příloha C

Milá paní (sleško), milý pane,

Dobrý den jmenuji se Eva Kučerová a jsem studentkou Bakalářského studia fakulty ekonomicko-správní na Univerzitě v Pardubicích, obor Management ochrany podniku a společnosti. Tento dotazník je vytvořen proto, aby zjistil, jak jsou lidé připraveni na krizové situace. Prosím Vás o co největší upřímnost při jeho vyplnění - jedná se o výzkum do závěrečné práce Bakalářského studia, ve kterém mají pravdivé odpovědi cenu. Dotazník je anonymní, proto se nikam nepodepisujte.

Jste: **žena** **muž** (označte prosím křížkem)

Je Vám: (označte prosím křížkem)

- méně než 20 let
- 21 až 30 let
- 31 až 40 let
- 41 až 50 let
- 51 až 60 let
- 61 a více let

Jaké máte nejvyšší ukončené vzdělání? (označte prosím křížkem)

- základní vzdělání
- střední vzdělání (výšší list, maturitu)
- vysokoškolské vzdělání

Kolik obyvatel má Vaše obec?

- 50 až 500 obyvatel
- 500 až 2 000 obyvatel
- 2 000 až 5 000 obyvatel
- 5 000 až 10 000 obyvatel

Nad 10 000 obyvatel

Dále se vnujte samotnému dotazníku. Postup při vyplnění dotazníku je jednoduchý. Zakroužkujte vždy jednu odpověď. Tam, kde je to napsáno, můžete zakroužkovat i více odpovědí, nebo odpověď vypsát na vymezené místo. U odpovědí, kde místo na vypsání vymezeno není, to prosím nedělejte.

Dekuji za vyplnění

Kučerová Eva

1. **Byl/a jste někdy seznámen/a s během studia na základní, střední nebo vysoké škole, jak se chovat při mimořádných událostech?**

- a. Ano
- b. Ne

Pokud ano v jakém případě? ..

2. **Co si představíte pod mimořádnou událost (krizovou situací)?** (možnost více odpovědí)

- a. Povode
- b. Požár
- c. Vše co nás jakým způsobem ohrožuje zdraví a majetek obyvatel
- d. Epidemie a jiné nákazy

3. **Setkali jste se někdy s nějakou krizovou situací (mimořádnou událostí) osobně?**

- a. Ano
- b. Nevím
- c. Ne

Pokud ano s jakou? ..

4. **Z kterých informačních zdrojů se dozvídáte o mimořádných událostech?**

(možnost více odpovědí)

- a. Z rozhlasu
- b. Z televizních vysílání a rádia
- c. Z internetu
- d. Z tisku
- e. Z dalších zdrojů? ..

12. Víte, kde má vaše místo/obec místo shromáždění pro případ evakuace?

- a. Ano
- b. Ne

13. Které dokumenty byste měli nosit denně u sebe?

- a. Občanský průkaz, kartu pojištěnce, máte-li tak občanský průkaz
- b. Občanský průkaz, pas, rodné listy
- c. občanský průkaz, ošacení, doklady o vzdělání

14. K čemu slouží ochranný systém Pražského metra?

- a. K úkrytu obyvatel při krizové situaci
- b. K bezpečnému každodennímu používání
- c. Nevím

15. Myslíte si, že jste v případě krizové situace dostatečně informováni?

- a. Ano
- b. Spíše ano
- c. Ne
- d. Spíše ne

Děkujeme vám za trpělivost při vyplnění dotazníku!!!!